

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
September 27, 1994

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAXSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGSĖJIS - SEPTEMBER 27, 1994

Nr. 187

Prez. Brazauskas atvyksta į JAV

Vilnius, rugsėjo 26 d. (Elta) — Ateinantį penktadienį Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas pasakys kalbą Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje.

Iprastinėje pirmadienio kalboje Lietuvos radijui Algirdas Brazauskas sakė, kad jo vizitas Jungtinėse Amerikos valstijose truks penkias dienas. Su prezidentu vyksiančioje delegacijoje bus užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, valstybinės derybų su Rusija delegacijos vadovas ir Seimo narys Virgilijus Bulovas ir prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais Justas Paleckis. Prie jos taip pat prisijungs Lietuvos ambasadorius JAV Alfonsas Eidintas ir Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose Oskaras Jusys.

Algirdo Brazausko vadovaujama delegacija atvyks į New Yorką rugsėjo 28-ją. Kitą dieną ji išskris į Philadelphia. Čia Algirdas Brazauskas padės vainiką prie Laisvės varpo, susitiks su miesto meru. Prezidentas Brazauskas skaitys paskaitą įtakingo verslininkų klubo World Affairs Council (Pasaulio reikalų taryba) nariams. Šiame klube Algirdas Brazauskas kalbėjo ir pernai rugsėjo vizito į JAV metu. Philadelphiajose jis susi-

tiks su kardinolu John Krol, kuris yra daug padėjęs Lietuvos Katalikų Bažnyčiai.

Penktadienį, rugsėjo 30 dieną, New Yorke, prieš prasidedant Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos posėdžiui, Algirdas Brazauskas susitiks su Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi Boutros Boutros-Ghali. Po pranešimo numatyti susitikimai su kai kurių valstybių vadovais. Tą pačią dieną Algirdas Brazauskas išvyks į Chicago.

Chicagoje visą spalio 1 dieną jis praleis vietos lietuvių tarpe. Prezidentas padės vainiką prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę, lankysis lituanistinėse mokyklose Jaunimo centre. Jis pagerbs Lietuvos Respublikos prezidento Kazio Griniaus palaikus, kurie po savaitės bus perkelti į Lietuvą. Numatyti susitikimai su lietuvių visuomene.

Paskutinę vizito dieną Algirdas Brazauskas viešės Lemon-to mieste. Čia jis susitiks su Pasaulio lietuvių Bendruomenės valdybos nariais bei vietos lietuvių visuomene, Ilinojaus valstijos gubernatoriumi Jim Edgar. Tos pačios dienos, spalio 2-sios vakare prezidentas ir delegacija išskris į Vilnių.

Landsbergis: Lietuva žengia Maskvos link

Vilnius, rugsėjo 26 d. (Elta) — LDDP vykdomos vidaus politikos pagrindinis bruožas yra panieka demokratijai, o užsienio politikos — priklausomybė nuo Rytų ir vis labiau ryškėjantis satelizmas, pirmadienį spaudos konferencijoje pareiškė Vytautas Landsbergis. Beveik kiekvienas žingsnis daromas atsižvelgiant į tai, kaip ji įvertins Maskva, teigė Seimo opozicijos vadas.

Į Maskvos pusę, Vytauto Landsbergio nuomone, Lietuvą dar labiau pastūmėjo neseniai jos ir Rusijos užsienio reikalų ministerijų pasirašytas susitarimas dėl užsienio politikos koordinavimo. Beveik tuo pat metu paaiškėjo, kad toks susitarimas yra ir su Baltarusija.

Kaišiadoriai penktą kartą rinks atstovą

Vilnius, rugsėjo 26 d. (Elta) — Vyriausioji rinkimų komisija kreipėsi į politines partijas ir organizacijas, prašydama ne vėliau kaip iki spalio 14 dienos pateikti pareiškimus dokumentus Seimo nario Kaišiadorių apygardoje rinkimams. Rinkimai įvyks lapkričio 13-ąją.

Seimo narys Kaišiadorių apygardoje renkamas vietoje Algirdo Brazausko, kuris, tapęs Respublikos prezidentu, pagal Konstituciją neteko parlamentinių įgaliojimų. 1992 metų rinkimuose jo pagrindinis varžovas buvo Gediminas Vagnorius. Algirdas Brazauskas nugalėjo didelę balsų persvarą.

Seimo nario rinkimai šioje apygardoje rengiami penktą kartą. 1993 metų pavasarį ir rudenį nei vienas kandidatas nesurinko būtinų daugiau kaip pusės apygardos rinkėjų balsų, o šiemet birželio mėnesį rinkimai paskelbti neįvykusiais, nes balsavo mažiau kaip pusė į sąrašus įtrauktų piliečių.

Lietuvoje lankėsi Vatikano pareigūnas

Vilnius, rugsėjo 23 d. (AGEP) — Į Kauną rugsėjo 20 d. atvyko garbingas svečias — Lietuvoje viešintis Vatikano katalikų Studijų Kongregacijos prefektas kardinolas Pio Laghi, rašo

Bendroje Rusijos prezidento Boris Jelcin ir Britanijos ministro pirmininko John Major spaudos konferencijoje sekmadienį Jelcinas pasakė, jog laukia Britanijos pagalbos užtikrinant, kad ir toliau būtų išlaikyta ginklų blokada prieš Bosniją ir Kroatiją. JAV prezidentas Clinton tuo tarpu siekia atšaukti blokadą, kad Bosnijos musulmonai ir kroatai galėtų gintis nuo serbų. Sekmadienio vakarą B. Jelcinas atvyko į New Yorką keturių dienų vizitui su pilnu portfelio pasiūlymų JAV verslininkams. Kalbama, kad Amerikos pozicija drausminant Rusijos kišimąsi į „Artimajį užsienį“ yra susilpnėjusi po to, kai JAV susidėrėjo neprotestuoti Rusijos intervencijos Gruzoje už Rusijos pritarimą invazijai Haityje. Nors JAV oficialiai pakartotinai išsiginą pasidalinusi įtakos sferomis su Rusija, 16 JAV Rytų Europos organizacijų, jų tarpe ir Jungtinis Amerikos Pabaltiečių komitetas (JBANC) boikotuos Baltųjų Rūmų kvietimą dalyvauti Jelcino sutikimo ceremonijose.

Estijos premjeras liko pareigose

Vilnius, rugsėjo 12 d. (LR) — Estijos ministras pirmininkas Mart Laar rugsėjo 9 d. gavo valdanciosios Isamaa partijos paramą toliau būti šalies vyriausybės vadovu.

Nepaisant to, jog kitos dvi koalicijos partnerės — Socialdemokratai ir Agrarinė Centristų partija — pareikalavo, kad Mart Laar atstasitadyntų, tokį sprendimą priėmė partijos taryba. Isamaa partijos taryba mano, kad vyriausybei būtina dirbti vadovaujant M. Laarui, kol bus įmanoma sudaryti koalicijos sutarimą ir parengti vyriausybės programą, sakoma po susitikimo paskelbtame pareiškime.

Socialdemokratų ir Agrarinė Centristų partijos pareikalavo ministro pirmininko atsistatydinimo po to, kai kilo skandalas dėl 2.3 milijono sovietinių rublių, kurie buvo išimti ir apyvartos, vykdančių pinigų reformą 1992 metais.

Spaudoje pasirodė pranešimų, kad šie pinigai nebuvo perduoti Rusijai, kaip buvo susitarta, o parduoti Čekėnijai.

Vyriausybė nesugebėjo paneigti šių pranešimų ir apsiribojo paaiškinimu, kad per kažko-

kius tarpininkus 1993 metais rubliai buvo paversti doleriais, kurie vėliau perduoti socialiniam fondui. M. Laar ir Estijos Banko pirmininkas Siima Kallas teigia, kad atskleisti daugiau sandėrio smulkmenų jie negali, nes tai sukeltų grėsmę tarpininkų gyvybei. Tačiau opozicija neabejoja, kad rubliai buvo parduoti Čekėnijai.

Mart Laar teigia, kad jei šis sandėris būtų buvęs atskleistas anksčiau, tai galėjo sutrukdyti Rusijos kariuomenės išvedimą iš Estijos.

Tačiau Socialdemokratai ir Agrarinė Centristų partija teigia, kad jos daugiau nebegali būti šioje „skandaluose paskendusioje“ vyriausybėje.

Anksčiau nuo koalicijos atskilo Krikščionys Demokratai, Respublikonai ir Konservatoriai.

Po šio skilimo Laaro reformatorių vyriausybė, kuri užsitaravo didelę įvairių Vakarų finansinių organizacijų pagarbą ir paramą, gali tikėtis tik 20 parlamentary paramos šalies parlamente, kuriame iš viso yra 101 vieta. Parlamento sesija prasidėjo rugsėjo 12 d.

Tačiau Isamaa frakcija parlamente, anot jos pirmininko Tiit Sinisaar, mano, kad esant dabartinei parlamento sudėčiai neįmanoma suformuoti naujos vyriausybės, nes parlamente nėra jėgų, galinčių susivienyti ir stabiliai dirbti.

Jo nuomone, galimas daiktas, kad vyriausybė tęs darba beveik nekeisdama sudėties Isamaa ir Nacionalinės Nepriklausomybės partijų pagrindu.

Kalbėdamas apie galimą Socialdemokratų išėjimą iš vyriausybės koalicijos, T. Sinisaar pasakė, jog šis poelgis susietas su „realiomis Socialdemokratų partijos galimybėmis ateinančiuose rinkimuose“.

Tačiau ir patios Isamaa partijos populiarumas pastaruoju metu yra labai nedidelis. O premjerą paskutinių apklausų duomenimis, remia vos 5% rinkėjų.

Danai padės Lietuvai vykdyti finansinę atskaitomybę

Vilnius, rugsėjo 23 d. (Elta) — Danijos valstybės kontrolės institucijos yra pasiryžusios suteikti pagalbą Lietuvos kontrolės organams bei audito firmoms. Apie valstybės kontrolės darbo gerinimą ir bendradarbiavimo galimybes su Lietuvos valstybės Kontrolės departamento bei Finansų ministerijos pareigūnais Danijos karalystės generalinis auditorius Jorgen Mohr ir Kontrolės institucijos Tarptautinių ryšių departamento viršininkas Henrik Otbo tarėsi rugsėjo 22-23 dienomis.

Danijos kontrolės pareigūnai lankėsi pirmą kartą. Jie supažindino Lietuvos kontrolierius su ilgamete darbo praktika, taip pat gausia privačių audito firmų veikla. Svečiai papasakojo, kaip jų parlamente dirba Valstybės apskaitos komitetas ir parlamento kontrolieriaus institucija.

Lietuvos Seime nėra komiteto, kuris nagrinėtų tik, Valtybės kontrolės departamento pateiktas ataskaitas. Danijoje parlamente yra darba dirba šeši jo nariai. Dėl tokio komiteto įkūrimo galimybių svečiai kalbėjosi ir su Seimo pirmininku Česlovu Juršenu. Susitarta, kad Lietuvos kontrolės pareigūnų grupė susipažinti su danų patirtimi į Kopenhagą išvyks dar šiemet.

Siūloma automatizuoti sienos perėjimą

Vilnius, rugsėjo 21 d. (Elta) — Vilniuje vykusiame Amerikos Prekybos Rūmų Lietuvoje narių susirinkime pasiūlyta įrengti Lietuvos ir Lenkijos pasienyje mokamą perėjimo punktą. Šią idėją išskėlė JAV ambasados Varšuvoje komercijos atstovė Joan Edwards. Ji sakė bandysianti kreiptis į Europos Pietros ir Rekonstrukcijos Banką, kad skirtų paskolą naujam sienos perėjimo punktiui atidaryti. P pinigų rinkimas, jos nuomone,

Paminėta Lietuvos Žydų genocido diena

Vašingtonas, rugsėjo 23 d. — Lietuvos ambasadoje Vašingtone šiemet buvo paminėtas tragiškiausios lietuvių tautai datos: birželio 14 d. — sovietų vykdytam lietuvių tautos genocidui atminti ir Juodojo kaspino diena — rugpjūčio 23 d. — slaptyjų Molotovo-Ribbentropo protokolų pasirašymas, atnešęs Lietuvos valstybei okupacijas, smurtą ir terorą.

Kaip praneša Lietuvos ambasada, jau nebe pirmi metai Lietuvoje minima Žydų genocido diena — rugsėjo 23-ąją. Tą dieną, kai buvo sunaikintas Vilniaus getas, žydų ir lietuvių visuomenė pagerbia visus nekaltai nužudytuosius žydus, lankomi jų masiniai kapai, prie jų atvyksta valstybės vadovai, vyksta gedulingi minėjimai, iškeliamos gedulingos vėliavos.

Šiemet, rugsėjo 23 d., Lietuvos žydų genocido diena pažymėta ir Lietuvos ambasadoje Vašingtone. Į paminėjimą atvyko JAV lietuvių organizacijų ir visuomenės atstovai, išlikę gyvi Lietuvos žydai, taip pat JAV žydų organizacijų vadovybių nariai, Izraelio ambasados Vašingtone, JAV Valstybės departamento atstovai.

Ižanginėje kalboje ambasadorius Alfonsas Eidintas glausiai apžvelgė lietuvių žydų santykius nuo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų, pažymėdamas žydų ekonominę ir kultūrinę pažangą Lietuvos Respublikoje (1918–1940) ir jų nuopelnus Lietuvos valstybės

ekonominiam ir kultūriniam pakilimui Nepriklausomybės metais. Plačiau apsisistodamas ties tragiškiausiu žydų istorijos momentu, ambasadorius pabrėžė, kad žydams ir lietuviams yra atėjęs laikas atsakyti senų stereotipų, kuriose daug neteisingų kaltinimų vieni ir kiti pusei, pažymėdamas, jog labai gaila, kad daugelis lietuvių, žydų gelbėtojų, yra iki šiol visai neįvardinti ir nežinomi, nors būtent jie, žydų vadinami teisuoliais, yra ir bus mūsų garbės ir pasididžiavimas.

Pagrindinį pranešimą, skirtą žydų genocido Lietuvoje dienai, perskaitė prof. Aleksandras Stomas.

Pabaigos žodyje Lietuvos ambasadorius Alfonsas Eidintas pakvietė minėjimo dalyvius tylos minutę pagerbti Lietuvos piliečius žydus, kurių apie 200,000 buvo nužudyti nacių okupacijos ir išreiškė viltį, kad tos dienos susitikimas ne tik primins visiems Lietuvos Respublikos piliečių — žydų tragediją, bet ir turėtų prisidėti prie lietuvių ir žydų tautų santykių gerinimo, o tuo pačiu ir prie Lietuvos bei Izraelio gerų tarpvalstybinių santykių plėtojimo.

Amb. Eidintas pakvietė visus — lietuvius ir žydus kitais metais susirinkti Lietuvos ambasadoje birželio 14 d. ir pagerbti sovietinio genocido aukas — šimtus tūkstančių lietuvių, nužudytų Lietuvoje ir deportuotus į alkanas Sibiro platybes didelėmis kančioms ir beprasmiškai mirčiai.

Rusijos verslininkai perka Lietuvos lakštus

Vilnius, rugsėjo 7 d. (LR) — Ketvirtosios Lietuvos vertybinių popierių varžytinės įvyko rugsėjo 6 dieną. Buvo pateikti 46 pasiūlymai pirkti 85.3 milijonų litų sumai iki šiol didžiausia tikiama valstybiniams lakštams siūlyta palūkanų suma — 31% (mažiausia suma buvo 24.7%).

Kaip rašo „Lietuvos rytas“ anot finansų ministro Eduardo Vilkelio, vyriausybės vertybinių popierių — tai savotiška paskolos forma. Ministras sakė, kad anksčiau valstybės biudžetas buvo priverstas skolintis iš šalies bankų, tačiau šie reikalavo didelių — 45%-50% per metus — palūkanų. Tuo tarpu už trečiosios emisijos vyriausybės vertybinių popierių iš Lietuvos biudžeto reikės mokėti tik 28% palūkanų.

Vilkelis sakė, kad per pirmąjį šių metų pusmetį susidariusi maždaug 400 milijonų litų nepriemoka į biudžetą šiuo metu išlieka. Pasak ministro, dabar vidutinės dienos įplaukos apytiksliai atitinka planuotąjį šiems metams vidutinį lygį. Finansų ministras sakė, kad atėjus laikui išpirkti antrąjį ir trečiąjį vyriausybės vertybinių popierių laidą, dalis jų bus pa-

deginta iš biudžeto, o kitą dalį padengs naujos vertybinių popierių laidos.

„Lietuvos ryto“ žiniomis, nemažą dalį antrosios ir trečiosios laidos vyriausybės vertybinių popierių per tarpininkus yra išsigijusios Rusijos įmonės ar asmenys. Jiems patrauklus siūlomas palūkanų lygis, trumpas šių vertybinių popierių išpirkimo terminas ir Lito patikimumo įstatyme numatytas lito susiejimas su JAV dolerių fiksuotas 1:4 kursu.

Ekonomikos ekspertų nuomone, ši garantija nėra amžina. Specialistai sakė, kad ji yra pakankama, išsigyjant trumpalaikius vyriausybės finansinius išsipareigojimus, nes nustatyto lito kurso pakeitimas pareikalautų iš Ministrų kabineto ir Lietuvos Banko nemažai darbo ir laiko.

„Jau, jų nuomone, esant įsise-
n, am biudžeto deficitui ir infliacijai, dolerio kurso pakeitimas įmanomas dar šiais metais.
„Jeigu tai bus padaryta be būtinio reikalo, neatsakingai, šalies ūkio laukia pražūtis“, sakė finansų ministras.

KALENDORIUS

Rugsėjo 27 d.: Šv. Vincentas Paulietis, kunigas (1578–1660); Danylė, Kovaldas, Daugilė. Lietuva pasirašė Konkordatą su Šv. Sostu 1927 metais.

Rugsėjo 28 d.: Šv. Vaclovas, čekų kunigaikštis, kankinys (gimė 907 m., mirė 929 m.), šv. Laurynas Ranešis, filipinietis misionierius, nukankintas Japonijoje su devyniais japonais 1630 m.; Tautvydas, Margis, Visgirdė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

SVEIKATOS APSAUGOS
REFORMOS

MIKAS JURGAITIS

Nedažnai girdima tokiu mastu, kaip dabartiniu metu, išsipleškusios diskusijos tarp vyriausybės vykdomųjų, įstatymų leidžiamųjų organų ir net krašto gyventojų tarpe dėl sveikatos apsaugos reformos, visuotinio aprūpinimo medicinine priežiūra, gydymu, vaistais, operacinėmis ir gerjančiomis paslaugomis.

Daug metų krašte vyravo tradicija, jog pramonės ir prekybos įmonės bei valdžios įstaigos paprastai parūpindavo dirbantiems ir jų šeimoms nariams sveikatos apsaugos draudimą visai arba iš dalies ir patiems dirbantiems apsimokėti tam tikrą dalį išlaidų.

Nedirbančiais ir neturintiais draudimo pasirūpindavo vietinių valstybių ar miestų administraciniai organai ir ligoninės, kompensuodamos aukštesniais mokesčiais už suteiktas paslaugas pajėgiems apsimokėti ir turintiems draudimus.

Tobulėjant medicininėms priemonėms ir ypač neproporcingai augant jų kainoms, ligoninės konkuruojant moderniaisiais įrengimais ir aparatais, daktarams specializuojantis į labai siauras sritis, kartu su aukštu atlyginimu, apdraudus įmonės, siekiamos dar būti pelningos, turėjo ieškoti būdų išsilaikyti, pirmiausia pakeldamos apdraudus mokeskį, atsisakydamos drausti rizikingus sveikatos atžvilgiu asmenis ar spausdamos įmones grupiniame draudime paleisti juos į ankstyvą pensiją.

Nemažas skaičius mažesnių įmonių nenorėjo įeiti į draudimo planus, tariai kompensuodamos aukštesniu atlyginimu. Tuo pačiu didesnis įmonės turėjo mokėti aukštesnius draudimo mokesčius.

Dabartinės administracijos iškeltos sveikatos apsaugos reformos savo kilmę nėra naujos. Jau prezidento Nixon administracijos laikais buvo daromi pasiūlymai visuotinio draudimo klausimu, taip pat 1988 metais demokratų pasiūlymas, jog kiekviena įmonė turi pasirūpinti savo personalo sveikatos apdraudimu.

Stambios pramonės ir prekybos įmonės, matydamos tuo atžvilgiu privalumus, konkuruojant verslo srityje su mažomis, kurios irgi privalėtų pasirūpinti draudimu, iš pradžių irgi paremė visuotinio draudimo idėją. Turint krašte iki 38 mil. neapdraustų, drau-

dimo įmonės galvojo apie prasiplėtimą ir padidėjimą. Medicinos profesijos darbuotojai taip pat iš esmės rėmė galimą pasikeitimą.

1992 metais išrinkus prezidentu Bill Clinton, nauja vyriausybė buvo įsitikinusi visišką sveikatos apsaugos reformų pasiekimu, ką rodė ir daugumos viešų apklausinių įrašų duomenys. Kas atsitiko po to, būtų galima nusakyti, jog — ilgai išmąlyta bedrozian, šio kėpsni nusineša.

Sudaryta sveikatos apsaugos reformos komisija suformavo per 1300 puslapių studiją bei pasiūlymus ir tuo pačiu sukėlė pirmuosius nepasitikėjimo dainius. Vykstant tyrimui, pamažu paaikėjo, jog šimtprocentinis srityje pažangiuose kraštuose, kaip antai Kanadoje.

Pasiūlymų eigoje iškilo klausimas dėl reformų įgyvendinimo, nustatant minimalius standartus. Tam reikalui turi būti sudaryta federalinė komisija iš kelių asmenų ar šimtai atskirų regioninių įstaigų sveikatos apsaugą parūpinančios draudimo pramonės kokybės ir kainų kontrolei. Išryškėjo, jog reformos nebūtų įmanomos be didelio papildomo federalinių tarnautojų skaičiaus.

Anksčiau pritarusioms reformoms šiuo metu iškyla klausimas, ar iš tikro yra tai, ko krašte norima: dar vienos biurokratinės sistemos, sukurios reformoms vykdyti? Jei 85% gyventojų yra padengti esamų sveikatos draudimo organizacijų, o likusieji aprūpinami socialinių programų pagalba, savaime kyla klausimas, ar būsimų reformų natūralus kelias nebūtų išplėsti ribas, nepakeičiant iš esmės to, kas yra sukurta.

1992 metų federaliniame biudžete buvo skirta 17% (apie 240 bil.) socialinėms programoms. Šiuo metu krašto gyventojų sveikatos apsaugos išlaidos skaičiuojamos metams apie 850 bil. dolerių, kas sudaro 14% viso bendro vidinio gamybos produkto arba apie 3,200 dol. kiekvienam gyventojui. Tokiu būdu šiuo metu skaičiuojamų oficialiai neapdraustų 38 mil. gyventojų sveikatos apsaugos išlaidos sudarytų tik pusę sumos, skiriamos socialinėms programoms arba apie 120 bil. dolerių.

Viena aktualių problemų svei-

KOKIOS MŪSŲ TRADICIJOS

Laimutė Tamošiūnienė.

Per dvejus savo gyvavimo ir veiklos metus Pedagoginės pagalbos vaikui ir šeimai centras tapo žinomas ir Lietuvoje, ir už jos ribų. Straipsniai spaudoje, televizijos ir radijo laidos, knygelės vaikų ir vyresniųjų, suaugusiųjų bendravimui, metodiniai laiškeliai — greitoji pedagoginė pagalba jaunoms šeimoms, betarpiškas bendravimas per paskaitas ir konsultacijas, laiškeliai... Pamažu, nedrąsiai atveria žmonės savo širdis išsikalbėti, pasiguosti, pasitarti kaip gyventi toliau. O kai atsiveria — pamatai, kokia jautri ir dvasiškai turtinga tebėra aukštieji, žemaitės, dūko siela... Štai jauna mama Ingrida iš Gindulių kaimo, Gargždų rajono, rašo Laimutei S. Tamošiūnienė, centro mokslinei vadovei ir jo idėjos autorei:

„Mūsų ir Jūsų įėjimas įkurtas šeimos židinėlį iš buvusio darželio persikėlė į biblioteką. Dabar, kai atėjo pavasaris, didžiosios mergaitės pabūna su mūsų pipirais. O jų šiemet padaugėjo net penkis. Ir tai yra didelė paspartis mums, mamoms, nes atėjus pavasariui atsirado daug darbo daržuose. Esame dvi mamos, kurios turime vaikus pamatinukus, tai mums mergaitės labai padeda, pabūdamos su vaikais. Net nereikia jų prašyti — pačios prisistato ir klausinėja, kada išleisime vaikus laukan. (...)“

Tokie ir panašūs laiškeliai rodo — verta dirbti ir aukotis Lietuvos atečiai, jos žmogui. Prireikia daug kantrybės, takto ir išmanymo šiam darbui, nes posovietinės sistemos žmogus be galo jautrus visokiam nenuoširdumui. Išstius dešimtmečius jį gasdino, mokė, kritikavo, nurodinėjo kaip gyventi įvairiausi atėjūnai, mažesnės ir didesnės valdžios atstovai. Sovietinė pedagoginė tradicija subrandino — kad ir kaip bebūtų graudu — „naująją kartą“, nie-

katos draudimo srityje šiuo metu yra sudaryti galimybės asmenims, keičiant darbo įmonę, pasilaikyti ir toliau turėtą apdraudą. Kitas svarbus klausimas yra, kad draudimo organizacijos negalėtų išjungti asmenų dėl ankščiau turėtų sveikatos problemų (preexisting conditions).

Šiuo metu, kongrese tebesitęsiant diskusijų sveikatos draudimo klausimams, pastebima net ir demokratų eilėse noras supaprastinti pasiūlytą draudimo programą, priimant, jog palaipsninės reformos ar pakeitimai būtų geriau negu iš viso jokių. Tikimasi, kad ir prezidentas padarytų nuolaidų, stebint gyventojų nuotaikas, kurios nerodo ypatingo noro pereiti į pakeitimus nežinant, kuo tas viskas baigtųsi papildomų mokesčių atžvilgiu net ir tiems, šiuo metu apdraustiems, 85% gyventojų.

Amerikos katalikų vyskupai pasisakė remti tikras sveikatos apsaugos reformas, tačiau taip pat nedvejotinai išreiškė, jog niekuomet nebus paremtas joks įstatymas, dengiantis valstybinius pirmojo žingsnio už abortus.

kuo netikinti ir niekuo nepasitikinti, užguita, dvasiškai tingi žmogų, į visa ir į visus žiūrintį su nepasitikėjimu: „ko nori iš manęs?“ arba su reikalavimais: „visi privalo man viską duoti!“ Su pastarojo tipo žmonėmis ypač sunku. Nepasitikėjimo ledą nesunkiai ištirpdo nuosirdumas ir meilė, o šis „užguitas grobuonis“ dar negreit paliks žmogaus širdį. Sovietmečio ideologai genialiai išmokė reikalauti vien iš kitų, o save palikti nušaly. Dabar tik ir tegirdi: „Tas neduoda to, anas — ano!“, „Kodėl jam davė, o man mažiau?“, „Rietenos, peštynės visoje visuomenėje nuo „viršaus“ iki „apačios“. Iš mūsų, pedagogų, taip pat reikalauja: jūs mums duokite priemones, metodus, konsultuokite...“

„Gerai!“ — sako pedagogikos daktarė Laimutė Stasė Tamošiūnienė — „Štai jums dovanai mano knyga „Ne toks kaip kiti“. Joje apžvelgiamos problemos, kurios laukia jūsų vaikelių ateityje, jeigu nuo pirmųjų gyvenimo mėnesių juos pedagogiškai apleisite. Skaitykite ir išsakykite savo mintis, lūkesčius, o jei turite — ir vaikelio vystymosi problemas. Ieškokime atsakymų visi kartu!“

Pažvelgus giliau, toks pasiūlymas posovietiniam žmogui ne kas kita, kaip skaudus priminimas: atsisuk į save! Kas tu esi? Ivertink save, ar jau esi vertas eiti į vaiką, ar pasirengęs? Šis raginimas sujaudina, sutrikdo, pakaltina sąžinę. Tik ne daugelis žengia žingsnį išsilavinimo link. Išsilavinimo iš sovietinės tradicijos gniaužų, tebekaustančių ir tebekontroliuojančių kiekvieno individo liūpsanę, slopinančių kūrybines galias. Dauguma renkasi lengvesnį, bet, deja, apgaulingą kelią — aklaui poja prie bet ko, kas atnešta iš svetur. Lietuvoje dabar labai lengvai „parduoti“ pačias absurdiškiausias idėjas tiek iš Rytų, tiek iš Vakarų. Plūstė plūsta įvairių lygių ir krypčių vertybines sistemas, žadėdamos greitus apčiuopiamus rezultatus...

Šios fantasmagoriškos kovos

už būvį fone gana keistai suskamba švelnus ir tylus, tvirtas ir tiesus dr. Laimutės S. Tamošiūnienės žodis. Ji kreipiasi į Lietuvos mergaites, ragindama sekti bendraamžių pavyzdžiu: padėti savoms ir sveikoms mamytėms prižiūrėti ir auklėti vaikelius. Ji ragina Lietuvos pedagogus atidžiai širdimi pažiūrėti į „blogą“ vaiką ir rasti savyje jėgų prisiminti dalelę kaltės dėl jo „blogumo“. Ji kviečia įvairių kartų, tautybių ir patirimo žmones bendrai draugystei Vaikeliui laui. Ar bus išgirstas jos balsas?

Iš širdies į širdį

Šis L. S. Tamošiūnienės straipsnelių ciklas yra apie besiformuojančias naujo tipo tradicijas Lietuvoje, kažkada gal gyvavusias plačiai, bet sovietiniais laikais išguitas iš visuomenės, sudarkytas, išniekintas. Tai — įvairių kartų, skirtingos patirties žmonių draugystė. Ciklo autorė — mokslininkė iš Vilniaus, pedagogikos daktarė Laimutė Stasė Tamošiūnienė.

Kas paskatino rašyti šį ciklą? Greičiausiai tai daugiametė darbo su vaikais, jų tėvais, atskiromis šeimomis patirtis; dažni pokalbiai su pedagogais praktikai — darželių auklėtojais, mokytojais; diskusijos pedagogikos mokslo pasaulyje; daugelio metų pastangos rasti būdą pasipriešinti sovietinei nužmoginimo mašinai, apsaugoti nuo jos vaikus; ir — daugybė kelionių po visą Lietuvą ir tolimiausius kaimelius bei miestelius — padėti vaikams ir šeimoms.

Mokslininkė seniai pamatė ir suprato, kad specialistas, rengdamasis bendrauti su vaiku, šeima, turi turėti ne vien dalykinių žinių. Kiekvieną atskirą žmogų — vaiką, paauglį, motiną, tėvą — konkrečia situacija į ištiria, išjaucia širdimi, sugerdama į save svetimas problemas ir svetimą skausmą. Tai sunkus kelias, bet šitai žmonės patiki ja ir atveria savo širdį.

Šiuose straipsniuose kalba vaikai: šešiametiai ir keturiolikmetiai, devyniolikmetiai jaunuoliai ir jaunos mamytės — Laimutė visų jų dvasios draugė.

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mazinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytuvo adreso, gavus iš jo mokeskį, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatstato. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

savotiška mama jiems visiems, išklausanti ir suprantanti. Vaikai moko mus atsigręžti į save, kritiškai pažiūrėti, dorai įvertinti savo elgesį. Tokiu būdu dvasiškai tobulėja ir suaugęs pedagogas, ir vaikas, nes juos riša patikėjimas ir nuosirdi mokytojo-mokinio draugystė. Jautrumas artimui, tiesus ir atviras asmeninis bendravimas, kartu draugystė ir tarpusavio pagalba — tai principai, kuriuos ped. dr. Laimutė Stasė Tamošiūnienė su savo mokiniais įgyvendina bendrame darbe. Čia nėra vietos netiesai, pavydumui,

nenuoširdumui. „Būkite kaip vaikai“, — moko Šventasis Raštas. Iširtas atvira vaiko širdimi žmogus — jei jis žmogus — visada susimąsto.

Alma Mikaliukienė, Ped. dr. L. S. Tamošiūnienės mokinė, Pedagoginės pagalbos vaikui ir šeimai centro Valdybos pirmininkė

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophthalmologist/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-638-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-unto diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už priinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti angliskiai) tel. 708-422-8260

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. 7 v. v. v. 12:30-3 v.p.p. treči. uždaryta, ketv. 1-3 v.p.p. penkt. ir šešt. 9 v. r. -12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-7112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)52-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treči. Šešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. 7 v. v. antr. 9 v. r. -12, ketv. 12-4 v. p.p. penkt. 12-6 v. v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 426-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą
Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA

6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v. v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p. Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

„Saulutės“, Lietuvos našlaičių globos būrelio globotiniai Šilalėje.

Nuotr. I. Tijiūnienės

Neužmirškime ir Lietuvių fondo

Dabar atsirado tiek daug tų visokių fondų, fondelių ir „sąskaitų“, kad beveik nebeįmanoma ta tema rašyti. Visi prašo Lietuvių, tad žmonės savo paskutinius centus atiduoda. Kai paskaitome mūsų spaudą, tai savo vargų ir reikalų joje neberandame, o tik Tėvynės vargai ir vargeliai, kurie kerojasi lyg toje dainoje: „Vargas žaliuoja, vargas keroja“. Jeigu kam iš galios ašara nurieda ir pasidaro liūdna gyventi, tai nuotaiškos pataisymui siūlyčiau pasiskaityti Lietuvos spaudą. Joje našlaičių, senelių ir tremtinių reikalų nerastume. Kam žmonių nuotaišką reikėtų gadinti? Reikia žinoti, kad nuo nervų gerokai priklauso ir mūsų bendras sveikatos stovis. Lietuvoje, matyti, šiuo klausimu geriau išmano, tad spauda ne ašaras, bet džiaugsmą ir nemalonumus siūlo. Ir ko tik nėra ten prisigalvota, beveik norėčiau paminėti ir aprašyti. Tik bijau, kad „raudonas pieštukas“ nepraleis!

Dabar grįžkime į šio rašinio temą, būtent: „Lietuvių fondą“. Šia tema jau senokai bebuvau rašęs. Idėja parašyti kilo, kuomet paskaitau Marijos Remienės rašinį, kuriame visas taip gražiai išdėstyta, nerodant jokio noro iš skaitytojų ašaras išspausiti. O vis tiek tame rašinyje ji labai daug ką pasakė. Mano dėmesį ypač patraukė pasakymas: „Su fondo parama šandien lietuviai mokosi jau iš paruoštų vadovėlių, savo išvaizda panašiai į amerikiečių, iš kurių jie kasdien mokosi vietinėse mokyklose. Nauji vadovėliai ir pratimų sąsiuviniai yra paruošti taip, kad jau trečios kartos lietuviui suprantami“. Aš daug sykių pažįstamų mokytojų esu prašęs, kad parodytų vadovėlius. Tačiau atrodo, kad tai būtų didelė valstybinė paslaptis, tad vis neteko jų pamatyti. Atsimenu tik tuos, iš kurių mano vaikai mokėsi, tad su tokiais, žinoma, amerikiečių lietuviukų patraukti negalima.

Spaudoje jau yra buvę daug kartų rašyta, kad pagaliau reikėtų nustoti: „mėslavežiui ar bulviakasiui“ reklamuotis. Bent man, tokie vaizdai ne romantikos, ne nostalgijos nesukelia. Tad, ačiū fondui, kad prisidėjo prie šiuolaikinių vadovėlių išleidimo. Kitas taip pat labai svarbus klausimas, kurio fondas neužmiršo: tai pakraščių ir dia-

sporos lietuviai. Po Lietuvos atsistatymo, nei viena vyriausybė nesurado nė laiko, nė reikalo jais pasirūpinti. O dabartiniam tai daugiau kita kalbama rūpi. „Tad gal ne daug kas žino, kad antrus metus LF skiria paramą lietuviškam švietimui palaikyti Gudijoje, Lenkijoje, Moldavijoje, Rusijoje, Rytprūsioje, Sibire, Ukrainoje, Vengrijoje. Tuo tarpu P. Amerikos kraštuose Argentina, Brazilija, Urugvajus, Kolumbija ir Venecuela – LF remia jau daug metų“. Šitoks LF dėmesys tiems, kurie labiausiai paramos yra reikalingi, nusipelnė mūsų dėmesio ir pagyrimo.

Šia tema esu praeityje šiek tiek rašęs. Jeigu nuo manęs priklausytų, tai gerokai sumažintumėte Lietuvos atvykstantiems stipendijų skaičių, daugiau dėmesio ir lėšų skirtumėte Vasario 16 ir Punksko lietuviškos gimnazijoms. Ir taip pat Rytprūsio lietuviškai švietimo ir kultūrinei veiklai paremti, nes dabartinė Lietuvos vyriausybė tik tūčioja ir jokių pastangų nerodo. Iš Lietuvos pusės jau matome ateinančius pirmuosius ženklus apie norą ir pastangas perimti ir vadovauti mūsų švietimo ir kultūrinei veiklai. Jeigu jau siūlote mūsų švietimą tvarkyti, tai mančiau, kad savo švietimą mes patys susitvarkysime, o mainais jiems jų stipendininkus atiduokime!

Kaip matome, fondo veiklos dirvonai didėja, nes, sugrįžus sovietų imperijai, susidarė sąlygos ir už buvusios „geležinės uždangos“ savo veiklą nukelti. Kai kurios lietuviškos salos be pašalinės pagalbos negalėtų išsilaikyti. O jos yra labai svarbios, nes jos atlieka „bangolaužių“ paskirtį, i kuriuos slavų bangos turėtų suduoti. Rusija todėl yra didelė, kad per daug šimtmečių visą laiką savo kaimynų žemes grobstė. Fondo veiklos apimtys atsiranda ir tokie darbai, kurie turėtų būti Lietuvos valdžios tvarkomi. Bet jie yra neatidėliotini ir negalima laukti, kol Lietuva pradės jais rūpintis. Tačiau fondas dar nėra tiek didelis, kad galėtų visų poreikius patenkinti. Ypač dabar, procentams sumažėjus, i fondo vadinama „pelna“, tai matomai atsiliepa. O prašančiųjų eilės vis ilgėja. Baigiant telieka linkėti, kad fondo augimo tempai bent nemažėtų!

Juozas Žygas

DVIEJŲ SVARBIŲ VIEŠNAGIŲ ATGARSIAI

JONAS DAUGĖLA

Ne per daug seniai Baltijos valstybėse viešėjo du patį didžiausią Vakarų demokratijų politikos vadovai. I Rygą buvo atvykęs JAV prezidentas B. Clinton, o Vilniuje lankėsi Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas J. Major. Nors jų abiejų viešnagės užsitęsė vos kelias valandas, Baltijos tautos jų apsilankymą turėjo istorinę reikšmę.

Pirmą kartą istorijoje JAV prezidentas lankėsi Baltijos šalyse, o taip pat pirmą kartą ir Didž. Britanijos ministras pirmininkas atvyko į Lietuvos sostinę. Tad savaime abi viešnagės Lietuvos spaudoje susilaukė deramo dėmesio.

Dabartinei valdžiai palankūs laikraščiai didžiai išgyrė šį apsilankymą, jų pareiškimus ir pažadus. Tačiau dešiniųjų spauda pareiškė daug abejonių ir kritiškų pastabų.

Tiesa, šiam abejingumui pareikšti buvo ir priežasčių. Clinton pakartotinai vis priminė, kad rusams Baltijos šalyse turi būti apsaugotos prigimtos žmogaus teisės. O J. Major aiškiai pasisakė, kad jis visiškai priitaria rusų reikalavimams sudaryti laisvo ir nevaržomo tranzito sąlygas per Lietuvos teritoriją į Karaliaučiaus sritį. Žinoma, tokie pareiškimai ne tik nustebino baltiečius, bet sukėlė abejonių dėl jų ankščiau duotų saugumo garantijų ir patikimumų.

Prezidento Clinton viešnagė Baltijos šalyse didžiojoje Amerikos spaudoje įvertino ir žinomas žurnalistas William Safire. Šis žurnalistas mums gerai pažįstamas. Jis daug

kartų lankėsi Rusijoje, kai ją dar valdė bolševikai. Jis taip pat tais laikais yra aplankęs ir Baltijos valstybes. Safire dažnai spaudoje kėlė aštrią bolševizmo pavojų laisvajam pasauliui. Jis yra parašęs daug straipsnių, skatinančių JAV vyriausybę perėti lietuvių tautos išsilavinimo pastangas. Atstaičiusi vel Lietuvos nepriklausomybę, Safire širdingai džiaugėsi ir pranašavo mūsų tautai šviesią ateitį.

W. Safire pripažįsta, kad baltiečiai turėjo pagrindo kai kuriuos Clinton pareiškimus priimti abejingai. Prezidentas Rygoje pakartotinai baltiečius įpėjo: „Niekada nepaneikite tiesos ir lygybės, dėl kurių jūs patys tiek kovojote... laisvė negali būti išlaikyta be tolerancijos“.

Prezidentas, sugrįžęs iš „didžiųjų“ konferencijų Neapolio, Safire žiniomis, parašė laišką Rusijos prezidentui Jelcinui. Jis rašė: „Rusų teisius apsaugojimas Baltijos šalyse yra ir man principinis reikalas, bet šiuo metu mes neturime pagrindo manyti, kad tos teisės yra pažeidžiamos“. Tame pačiame laiške prezidentas reikalavo: „Mes negalime praleisti progą naujais pagrindais sutvarkyti Rusijos. Estijos santykius ir šiam reikalui turi būti pasiektas susitarimas su Estijos prezidentu Meri. Jūs turite padaryti visas pastangas atitraukti rusų kariuomenę iš Estijos iki rugpjūčio 31 d.“

Tuo pačiu metu Rygoje lankėsi ir Rusijos diplomatas V. Čurkin. Jis labai šurkščiai elgėsi su prezidentu Meri ir

pasakė, kad Jelcinas su Meri jau daugiau neb. apstiks. Visos derybos baigtos. Rusijos kariuomenė Estijoje pasiliks. Bet Jelcinas, atsisakydamas i prezidento Clinton laišką, pranešė, kad jis jau yra davęs įsakymą rusų kariuomenę iš Estijos išgabenti. Jis patikino, kad paskutinisys kareivis iš Estijos išvažiuos i Rusiją tuo pačiu metu, kai paskutinisys sąjungininkų karys išvyks iš Berlyno (rugpjūčio 31 d.).

W. Safire rašo, kad viso šio laimėjimo Baltijos šalyse kaltininkas yra prezidentas B. Clinton. Iš viso Clinton viešnagė Rygoje jis vadina dar vienu prezidento geru darbu.

Tame pačiame „Daytona Beach News“ numeryje randame žinutę, kuri šurpu nukrato skaitytojų nugarą. Rašoma, kad, bolševizmui sugrįžus, pradėdama rasti vis daugiau siaubingų bolševikų teroro žymių.

Maskvos zoologijos sode buvo kasama duobė padėti pamatus naujam juodųjų meškų narviui. Bekasant buvo atrasta ne juodųjų meškų, bet žmonių kaukolių. Jos visos buvo per pakaušį persautos vienu pistoleto šūviu. Tai buvo „tradicinis“ būdas, kurį KGB agentai naudodavo savo aukoms likviduoti.

Maždaug tuo pačiu metu darbininkai Vilniaus miesto centre prie koncertų salės lauzė grindinį, kad parengtų žemę gelems pasodinti. Vilniuje taip pat buvo atkasta apie 10 žmonių kaukolių. Jos visos irgi i pakaušį buvo persautos vienu šūviu. Netenka abejoti, kad tai liekanos mūsų viengėnių, kuriuos nužudė raudonieji budeliai.

Be abejo, ir ateityje bolševikų valdytose žemėse bus dar rasta daug šurpių jų siautėjimo pėdsakų.

Trečiojoje I Laisvės fondo studijų savaitėje, įvykusioje š.m. liepos 24 d. Mastačiuose, susitikę poetai ir rašytojai (iš kairės): Jonas Mikėlinas, Jūratė Sučylaitė, Bernardas Brazdionis, Kazys Bradūnas.

Nuotr. K. Ambrozaičio

Danutė Bindokienė

Juk jis ne mūsų prezidentas

– Ar girdėjot, prez. Algirdas Brazauskas atvyksta i Čikagą. Kur galima gauti sugedusių kiaušinių ir pernokusių pomidorų...

Čikaga ir apylinkės subruzdolų skruzdėlynas, kurio kaulburelį užkludė neatsargaus praeivio koja. Iš tiesų, pastaruoju metu tokie karšti subruzdolai ne kartą mus sujudino. Atrodo, kad jau niekas i nieką neberegauja šaltai, ramiai arba bent vasarosilčiai jausmais. Tuo užsiplėskiam kaip sausi pušies spygliai. Galbūt ilgi dešimtmečiai šiame krašte pakeitė santūrų ir kiek flegmatiską lietuvių charakterį, kasdien iš televizijos mus penint įvairaus nepasitenkinimo bei pykčio duonele, o visos pastangos (sakykime, kad ir spaudoje, sveikatos skyriuose), tiek metų puoselėjant „asmenybės darnos“ idėją, pro vieną ausį įėjo, pro kitą bematant iškrito.

Kiekvienas mūsų, be abejo, atrastume ką pasakyti Lietuvos Respublikos prezidentui, ar Seimui, ar apskritai visai valdžiai dancijai partijai. Pasakytume, kad ne tokios tėvynės, pagaliau išvydusios laisvę po sunkių priešų. Netenka abejoti, kad tai liekanos mūsų viengėnių, kuriuos nužudė raudonieji budeliai.

Be abejo, ir ateityje bolševikų valdytose žemėse bus dar rasta daug šurpių jų siautėjimo pėdsakų.

pilietybės užsienio lietuviams, nes bijo, kad prezidento rinkimuose jie, tvirtai susibūrę i vieningą frontą, nepakreiptų nepalankia kryptimi balsavimo rezultatų?

Vargiai kam iš mūsų pasitaisy proga akis akin susitikti Lietuvos prezidentą ir paklausti šiuos ar kitus klausimus. Galime būti tikri, kad tie, kurie bus arti A. Brazausko, savo „nediplomatiškais“ klausimais gerų santykių laivėli nesiūbuos. Tačiau praskydę pomidorai, seni kiaušiniai ir nevaldomos pagiežos šūkalinėjimai taip pat nesuteiks atsakymo nei i vieną klausimą.

Pats veiksmingiausias ir skaudžiausias protesto būdas yra visiškai ignoravimas.

Išvaizduokime, kad Lietuvos prezidentas nori susitikti su visuomene, o tos visuomenės – nei kvapo. Gražią šeštadienio ar sekmadienio popietę juk yra ir kitų užsiėmimų (mes vis skundžiamės, kad jų per daug). Jeigu niekas neis, niekas net nepasuks ton pusėn, kur maišosi prez. Brazauskas su sūta, mūsų nuotaiškos stipriai įsmigs ir i svečių, ir i Amerikos žiniasklaidos pasamone. O toji žiniasklaida šiuo atveju turės daug daugiau komentarų, negu parodydama kelis piketuotojus, pykčio iškreiptus veidus, iškeltus kumščius.

Reikia atsiminti, kad Algirdas Brazauskas nėra mūsų prezidentas. Lietuvoje – taip. Gyventojai jį išsirinko teisėtu būdu – demokratiškuose rinkimuose. Tik retas mūsų turėjome teisę tuose rinkimuose balsuoti, o tie, kurie balsavo, daugumą savo balsų atidavė už Stasį Lozoraitį. Kai i Čikagą atvyksta Meksikos, Vokietijos, Pietų Afrikos ar kurio kito krašto prezidentas, juk nelekiam visi jo sutikti – džiaugtis ar protestuoti. Tegul apie svečią šokinėja tie, kuriems būtina tai daryti. Ta pati taisyklė galioja ir prezidento Brazausko atveju.

Lietuvis užsienyje visuomet pasižymėjo savo aukšta kultūra, geru vardu. Neleiskime ateinančią savaitę šio įvaizdžio provokatoriams sutersti. Juk ne visuomet ir tu, kurie daugiausia triukšmauja ir kitus ragina taip daryti, nuosirdumu galima patikėti.

BOLŠEVIKINĖ IDEOLOGIJA IR LIETUVOS MOKSLAS

(1940 - 1989 m.)

ALGIMANTAS LIEKIS

2

J. Žiugžda pranešimą baigė taip: „Tarybinės Lietuvos istorijos mokslas padės suduoti galutinį smūgį banditiškajai lietuviškai vokiečių nacionalistų ideologijai, padės sunaikinti šią gėdingą hitlerinę votį Tarybų Lietuvos sveikame kūne...“

Beje, toje pačioje sesijoje buvo nurodyta, kaip ir ką privalo vertinti ir lietuvių literatūros tyrinėtojai. Lietuvos Mokslų akademijos narys korespondentas Kostas Korsakas perskaitė tokią instrukciją: „...Neigiamai tenka vertinti turimas lietuvių literatūros istorijas ideologiniu ir metodologiniu atžvilgiu. Lietuvių literatūros faktai jose nušviečiami buržuazijos interesu požiūriu. Lietuvių literatūros raida čia pateikiama kaip vientisas reiškinys, kaip apilamai lietuvių „tautinės sąmonės“ plėtojimosi atspindys (...) Tose istorijose neatkleidžiamas pažangiųjų revoliucinių idėjų vaidmuo mūsų literatūros raidoje, o primygtinai iškeliama ir pabrėžiama reakcinės jėgos: buržuazinis nacionalizmas ir klerikalizmas (...) Lietuvių literatūros istoriją šiandien tenka imtis nušviesti vieninteliu teisingu ir mokslišku – marksistiniu požiūriu (...) Visiškai nauja šviesa turi būti nušviestas buržuazinis periodas lietuvių literatūros istorijoje. Turi būti parodyta neigiama fašistinės ideologijos įtaka lietuvių literatūros raidai, ir, antra vertus, ryškiau atskleisti tie veiksniai, kurie skatina mūsų literatūroje pažangiųjų socialistinių idėjų pasireiškimą,

šiandien randančių savo suklestėjimui plačiausias kūrybines galimybes tarybinėje lietuvių literatūroje (...)

Buvo vengiama nustatyti ryšius, siejančius mūsų literatūros plėtotę, ypač su rusų literatūra (...). Reikia parodyti, kaip geriausiai rusų literatūros atstovai, kovdami prieš carizmą, davę pavyzdį lietuvių rašytojams ir visuomenės veikėjams. Tarybinio lietuvių literatūros mokslo uždavinys – išryškinti šį poveikį (pavyzdį), nustatyti jo reikšmingiausius faktus, susekti įtaką pėdsakus, surinkti ir išsiaiškinti būdingasias jo žymes. Įvykdydamas šį uždavinį, lietuvių literatūros mokslas galės daug prisidėti prie dar didesnio lietuvių ir rusų tautų ilgaamžio bendradarbiavimo sutvirtinimo, neleis pasireikšti kai kuriuose mūsų literatūros veikaluose esamoms žalingoms nacionalistinėms tendencijoms, kenkiančioms tarybinių tautų broliškam gyvenimui (...)

Toliau kalbėtojas nurodė, kaip, remiantis Lenino ir Stalino darbais, vertintinas literatūrinis palikimas, pažymėjo, kad „bene visų svarbiausioji problema, šiandien iškylanti lietuvių literatūrinio palikimo atžvilgiu, yra ideologinio pobūdžio – kaip neutralizuoti atskiruose mūsų praeities literatūros veikaluose randamas buržuazines, tarybinei pasauležiūrai priešingas pažiūras, kaip apvėti juose klerikalines ir nacionalistines tendencijas, žodžiu, kaip pateikti tuos veikalus, neretai klasikinius mūsų literatūroje, be žalos tarybiniam skaitytojui. Šiuo atveju susiduriama su būtinybe, leidžiant mūsų senosios literatūros veikalus, aprūpinti juos atitinkamomis įvadinėmis studijomis, deramais komentarais pateikti juos tarybinei visuomenei, nušviestus marksistiniu požiūriu. Iš tikrųjų tai yra mūsų literatūrinio palikimo ideologinis perversinimas, be kurio tas palikimas negali būti naudingai pateikiamas tarybinei visuomenei (...) Visos šios išsiaiškintos darbo sritys sudaro vieną pagrindinį ir svarbiausią uždavinį – sukur-

ti tikrai tarybinį Markso-Engelso-Lenino-Stalino idejomis pagrįstą lietuvių literatūros mokslą (...). Mūsų literatūros mokslas turi tapti reikšmingas socialistinės kultūros veiksnys. Jis negali ir neprivalo plėtotis nuošalyje nuo bendrųjų krašto atstatymo darbų. Mūsų literatūros mokslininkai taip pat turi vadovautis partijos ir vyriausybės nurodymais, keliamais tarybinei literatūrai. Š.m. rugpjūčio 14 d. VKP (b) CK nutarimas įpareigojo visų sričių literatūros kovoti dėl aukštesnio savo darbo ideologinio lygio, dėl savo veiklos politinio principingumo. Šis nutarimas pabrėžia didžiąją tarybinės literatūros paskirtį: „Tarybinės literatūros, labiausiai priešinantis literatūros pasaulyje, jėga yra ta, kad ji yra literatūra, kurioje nėra ir negali būti kitų interesų, kaip tik liaudies interesai, valstybės interesai. Tarybinės literatūros uždavinys yra padėti valstybei teisingai išaukleti jaunomene, atsakyti i jos poreikius, išaukleti jaunąją kartą žvalių, tikinčių savo reikalu, nebijančių kliūčių, pasirengusių nugalėti visokias kliūtis, žmonių. Todėl bet koks beidėjiskumas, apolitiškumas, „meno menui“ skelbimas yra svetimas tarybinei literatūrai, kenksmingas tarybinės liaudies ir valstybės interesams“. Šio nutarimo nurodymai turi būti ir gairė lietuvių literatūros mokslininkų tolimesniai darbai.

Vadovaudamasis partijos ir vyriausybės nurodymais, pagrįstais didžiosiomis Markso Engelso-Lenino-Stalino idejomis, lietuvių literatūros mokslas jau artimiausioje ateityje taps reikšmingu veiksmu mūsų tautos kultūrinėje statyboje ir užtikrins savo pagrindinių uždavinių realizavimą penkmečio plane“.

Minėtoje ir kitose Mokslų akademijos sesijose ir ekonomistams, ir filosofams, ir teisininkams buvo nurodoma, ką privalo tirti ir kokias išvadas gauti. Buvo pasmerkiamos vienos teorijos ir išpučiamos kitų

reikšmė. Ne išimtis buvo ir gamtos, net technikos mokslas.

Tikras perversmas gamtos moksluose įvyko 1948 m. vasarą, po Maskvoje įvykusios Visasąjunginės žemės ūkio akademijos sesijos, kurioje, vykdant VKP (b) CK, J. Stalino nurodymus, buvo pasmerкта genetika. Po šios sesijos „Tiesa“ rugpjūčio 14 d. numeryje perspausdino iš „Pravdos“ vedamąjį. Jame buvo rašoma: „(...) Biologija, kaip mokslas apie gyvyšios gamtos atsiradimo ir išsivystymo dėsnius, yra viena svarbiausių marksistinės-lenininės pasaulėžiūros, gamtos mokslinio pagrindų sudėtinė dali“.

Akademiko T. D. Lysenko pranešime labai ryškiai ir giliai parodyta, kad biologijos moksle yra dvi diametraliai priešingos kryptys: pažangioji, materialistinė-mičiurininė, pavadinta didžiojo gamtos pertvarkytojo, žymaus tyrinėtojo I. V. Mičiurino vardu, ir reakcinė, idealistinė – veisimaninė (mendelinė-morganinė), kurios iškūrėjai yra buržuaziniai biologai – Veimanas, Mendelis, Morganas.

Pažangieji mokslininkai-mičiurininkai kovojo prieš vergiškumą i keliaklupėtiavimą, prieš reakcinius buržuazinius biologus (...)

Gyvoji gamta morganininkams atrodė chaosų atsitiktinumų, pakrikusių reiškinų, neturinčių jokio ryšio su dėsningumu. Visi vadinamieji mendelizmo-morganizmo dėsniai pagrįsti atsitiktinumo idėja. Tačiau tikrasis mokslas – atsitiktinumų priešas.

Sąmoningai ir planingai keisdami gyvulių ir augalų organizmų gyvenimo sąlygas, mičiurininkai pakeičia i jų prigimtį, o tuo pačiu ir jų paveldimumą (...)

(Bus daugiau)

POLITINĖS PARTIJOS LIETUVOJE

Tokiu pavadinimu buvo surengtas simpoziumas Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 23-čiojo suvažiavimo metu Southfield, Michigan, rugsėjo 3 d., kur kalbėjo Indianos universiteto politinių mokslų profesorius Julius Šmulkštys, New Yorko Pace universiteto profesorius, teisių daktaras Bronius Nemickas ir teisės studentas Aidas Palubinskas iš Northern Illinois universiteto, moderuojant Petriui Buchui.

Pirmas kalbėtojas, Julius Šmulkštys, paaiškino, jog po II pasaulinio karo Vakarose politinės partijos tapo neideologinės, panašiai kaip yra JAV, kurioje yra catch all junginiai, bandantys apjungti kiek galima plačią visuomenę. Lietuvoje irgi tai pastebima, nes partijų programos yra beveik vienodos. Ypač tokia catch all partija yra LDDP. Nors iš pradžių ši partija sakė, jog ji yra darbininkų, o ne darbdavių partija, tai šandien ji turi savo gretose daug biznierių. Šiandien darbininkai protestuoja prieš taip vadinamą kairiųjų valdžią. Kas iš tikrųjų skiria šiandien kairiuosius nuo dešiniųjų? Yra tik du klausimai: ką darei ar nedarei praityje ir, kokie turi būti santykiai su Rusija (per Seimo rinkimus LDDP žadėjo geresnius santykius su Rusija). Dešiniam sparnui Šmulkštys priskiria Tėvynės sąjungą (Konservatorių partiją) ir Krikščionių demokratų partiją.

Šmulkštys ieško politinio vidurio Lietuvoje. Čia daug vadų ir mažai pasekėjų. Iš jų išryškėja Liberalų sąjunga, Centro sąjunga, socialdemokratai. Pirmoji yra pati konservatyviausia ir remiasi verslininkų luomu. Antroji — panaši į JAV demokratų. Socialdemokratai yra kairiausia Lietuvos partija, stojanti už darbininką. Tai yra kairiojo vidurio partija.

Yra net 3 dešiniųjų atskalos: Lietuvių Tautininkų sąjunga, nuosakieji ir Krikščionių demokratų sąjunga.

Pagal Šmulkštį, turėtų sutvirtėti politinis vidurys per savivaldybų ir Seimo rinkimus. Tai atšildytų dabartinius santykius ir atneštų naujų idėjų. Efektyvus vidurio atsiradimas yra reikalingas Lietuvai.

Aidas Palubinskas, Amerikos lietuvis, Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys, pranešė, jog Lietuvoje jau yra efektyvus politinis vidurys — tai LKDP. Ši partija atstovauja Lietuvą prezidento Stulginskio laikais ir dabar ji tai galės padaryti, nors dabartinis dvi valdžios nugalėtojas Lietuva. Krikščionys demokratai eina valdžion nuosakiai ir nuosekliai. Nei viena partija Lietuvoje neauga, išskyrus LKDP. Jis neigiamai charakterizavo visas kitas partijas. Julius Šmulkštys pastebėjo, jog dabar LKDP per Palubinsko lūpas sakosi esanti vidurio partija, ką Palubinskas

savo atsakymu dar kartą užakcentavo.

Bronius Nemickas aptarė partiją, kaip visuomeninį junginį, siekiantį, valdžios. Partija yra neišvengiamas dalykas demokratinei visuomenei. Partija yra jungtis tarp visuomenės ir valdžios ir padaro žmonių atranką.

1926 m. rinkimuose į Seimą, laimėję vietas Antanas Smetona, Mironas ir kiti tautininkai, buvo pasodinti į vidurį.

Pirmuose demokratiniuose rinkimuose į Seimą dabartinėje Lietuvoje nedalyvavo partijos, o tik 3 grupės: Sąjūdis, persikrikštiję komunistai ir LTSR KP ir LKP, Švedo — Burokevičiaus grupė. Sąjūdis laimėjo didžiąją persvarą. Po Nepriklausomybės iškovojimo pradėjo dygti partijos kaip grybai po lietaus.

1992 m. spalio 25 d. rinkimuose dalyvavo net 39 partijos. Dabar jų yra apie 45. Konservatyviausi yra „brazauskininkai“, kurie nori atstatyti status quo. Konservatyvūs ir krikščionys. Kairiausi yra socialistai. Tautininkai yra viduryje. Iš tikrųjų mes neturim tikro vidurio, o tik esamę viduryje. Daug yra ambicingų žmonių, kurie kuria savo partijas. Tautininkai padarė klaidą, atstumdami jaunatlius. Tuomet būtų gavę virš 4 proc. balsų ir šiandien Seime turėtų ne tik 3 vietas, bet dvigubai daugiau.

Reikia išmokyti bendradarbiauti ir sukurti politines koalicijas, kad atsirastų politinis vidurys.

Vyko gan gyvos diskusijos. Julius Šmulkštys pastebėjo, jog Lietuvoje įmonės yra „nusivilę“ nuo politikos ir politikierių, nes pvz., Kaišiadoryse negalima išrinkti atstovo į Seimą, ir referendumas nesurinko pakankamo skaičiaus balsuotojų. Trūksta politinio sugebėjimo organizuoti žmones.

Bronius Nemickas išskėlė politines negeroves Lietuvoje. „Lietuva nurašė mus ieseivius, kaip Lietuvos piliečius. Kad atstautis savo pilietybę, turi kreiptis su prašymu į valdžią, kurią valdo buvę bolševikai. Grįžę Lietuvon nusivilia savo politinė padėtis. O reiktų čia, užsienyje, sukurti kokias dvi Seimo apygardas, kad žmonės galėtų dalyvauti Lietuvos politiniame gyvenime“. Susirinkusieji savo plovimais šiltai įvertino Nemicko paskutinį pasiūlymą, tačiau jis nebuvo įtrauktas į suvažiavimo rezoliucijas.

Saulius Šimoliūnas

• 1984 m. liepos 28 d. Los Angeles, CA, prasidėjo vasaros olimpiada, bet joje atsisakė dalyvauti Sovietų sąjungos 15 tautų, o taip pat Iranas, Libija, Albanija ir Bolivija. Tai buvo „atsilyginimas“, kadangi JAV atletai nedalyvavo olimpiadoje, prieš tai vykusioje Maskvoje.

PARAMA MOKSLO ĮSTAIGOMS

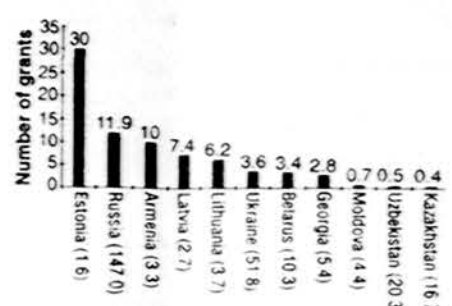
Neseniai pasirodė išsamus straipsnių rinkinys („Science“, 264: 19259-19282, 1994) apie sunkią tikslųjų mokslų padėtį buvusioje Sovietų sąjungoje. Vienas iš laisvųjų buvo rašytas Estijos ambasadoriaus Amerikoje, kuris vykusiai palygina Estiją su buvusiais sovietiniais kraštais. Bendra išvada, remiantis pateiktais duomenimis, yra aiški: esminis reforminis persilaužimas yra būtinas, nes jis pakeistų buvusią hierarchinę mokslinę struktūrą, kurios centras ir bankas buvo Rusijos mokslo akademija. Su tuo susijęs finansinės paramos netekimas privedė prie dabartinės kritiškos padėties buvusioje Sovietų sąjungoje. Iki šiol parama mokslui buvo teikiama remiantis „patronage and pork barrel“ principais, neproporcingai propaguojant biurokratinę pusę vietų tikrų mokslinių interesų. Kiek tos išvados gali būti pritaikomos buvusiai ir dabartinei Lietuvos mokslinei struktūrai yra idomus klausimas.

Įvairios vakarietiškos organizacijos, kaip „International Science Foundation“ ir Europos sąjungos INTAS bando gelbėti šią kritišką padėtį. Tačiau ši pagalba yra ribota, siekianti, geriausiai atveju, tik dešimt procentų visų reikalingų išteklių. Viena iš svarbiausių šios programos savybių yra tai, kad būsimą finansinę paramą nekris kaip mana iš dangaus, bet bus paremta „peer review“ principu, t.y. moksliniai projektai bus įvertinti specialistų ir parama bus teikiama konkursiniu būdu, darbų vertės pagrindu. To pasekmėje 1993 m. tik dalis (apie 15%) visų prašymų galėjo būti teigiamai patenkinti. Ateityje tos paramos gavimas bus susietas su mokslinių veiklų spausdinimu vakarietiškoje mokslinėje spau-

JONAS GYLYS

doje, prieš tai juos moksliskai įvertinus.

Paskutiniai šios paramos paskirstymo duomenys yra paskelbti 1993 Annual Report, International Science Foundation. Tie duomenys yra išreikšti paramų skaičiumi per vieną milijoną gyventojų (žiūrėti, figūra 1).

Paramų skaičius per 1 mil. gyventojų buvusioje sovietų kraštuose. Skliausteliuose — gyventojų skaičius milijonais.

Idomiasias ir nelauktas rezultatas yra, kad Estija proporcingai pagal savo gyventojų skaičių gavo didžiausią paramą. Toliau sekė Rusija, Armėnija, Latvija, Lietuva ir Ukraina. Kitos respublikos gavo žymiai mažiau. Atsižvelgiant, kad estai sudaro mažiau negu 50 proc. Estijos gyventojų, jos laimėjimo dydis pakyla (60 grants per 1 mil. estų). Tokie duomenys aiškiai parodo Estijos mokslinių institucijų aukštą lygį. Neturėdamos smulkesnių duomenų apie Estijos istaigas galime tik spėti, kad tokie rezultatai yra susiję su aukšta darbo etika ir stipria orientacija į vakarinius kraštus, greičiausia skandinavų valstybes.

Vienas iš sėkmingų būdų mokslo institucijų lygio pakėlimui yra sudarymas patariamųjų komisijų, susidedančių iš aukštos reputacijos mokslininkų, atstovaujančių vakarietiškas institucijas. Čia nereikia apsiriboti tik lietuviams mokslininkais, dirbančiais Vakarose,

ir svarbiausia, reikia pamiršti Lietuvoje populiarią pasakymą „mes žinome geriau“. Realiai aptariant problemas, aiškiai nustatant norimus tikslus ir planuojant mažiausia penkis metus į priekį, galima tikėtis teigiamų pasekmių. Visa eiga gali būti sėkmingesnė, bendradarbiaujant su rinktiniais universitetais atskirose mokslinėse disciplinose, keičiantis jaunesniais mokslininkais. Vartojant panašų būdą, vienas Rusijos institutas pasiekė praktiškų rezultatų molekuliniame biologijoje. Tai parodo kaip galima sėkmingai pasinaudoti vakarietiška parama.

Panašiai viena Lietuvos institucija, kuri turi reputaciją fermentinių preparatų srityje, vartoja apsiribojant tik gamyba, galėtų suburti mokslinį vieną genetinėje ir molekuliniame biochemijoje. Ši tyrinėjimo sritis turi neribotas perspektyvas medicinos, sveikatos ir agrokultūros srityse ir, laikui bėgant, galėtų prisidėti tiesiogiai prie Lietuvos gerovės kėlimo. Kaip Lietuvos vadovaujantieji sluoksniai išpildys savo įsipareigojimus remti mokslą, — idomus klausimas. Vienas iš pirmųjų teigiamų žingsnių būtų pažadėtos papildomos sumos (250,000 dol.) suteikimas paramai, kuri buvo duota International Science Foundation.

KUR DINGO LIETUVIŠKOJI ARCHITEKTŪRA

Savaitraštis „Atgimimas“ savo 31 numeryje skundžiasi, jog naujų pastatų statyboje neliko lietuviškosios architektūros ir tai pailiustruoja net septyniomis nuotraukomis. Stosios tauta, bet kur lietuviškasis namų stilius ir tam stiliui sunku net surasti pavadinimą, rašoma šiame laikraštyje. (V.R.)

CITY CENTER GT — INTERNATIONAL

DĖKOJAME VISIEMS KLIENTAMS, KELIAVUSIEMS SU G.T. INTL. I LIETUVOS DAIRŲ - TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ. BUVO MALONU JUMS PATARNAUTI. TEPASILIEKA ILGAI SU JUMIS GRAŽŲ KELIONĖS PRISIMINIMAI! SAKOME — IKI PASIMATYMO VĖL!

RUGPJŪČIO 10 IKI 22 — Kelionės išparduotos.

PRIMENAME, kad organizuojame keliones pagal kliento pageidavimus su pilnu turistiniu aptarnavimu.

KVIEČIAME KELIAUTI SU MUMIS Į VOKIETIJĄ... LAN-KYSIME PASAULYJE PAGARSĖJUSIAS KALĖDINES MUGES PENKIUOSE MIESTUOSE... KELIONĖ GRUODŽIO 2 IKI 13... BUS DAUGIAU INFORMACIJŲ VĖLIAU.

TURISTINIS PATARNAVIMAS:

- Automobilių nuomavimas
- Viešbučių užsakymas įvairiuose Lietuvos miestuose
- Pasitikimas aerouoste
- Tarp miestiniai pervažiavimai

IR VISA TAI IŠIMTINAI SAVOMIS, MŪSŲ FIRMOS TARNAUTOJŲ, PASLAUGOMIS

Mūsų Vilniaus raštinė — jūsų paslaugoms!

KELIONĖS IŠ LIETUVOS: rašome savo raštinėje Vilniuje kompiuterine sistema bilietus į visus pasaulio kraštus. Bilietų apmokėjimas gali būti Lietuvoje arba Amerikoje — kaina nesiskiria. Rašome LUFTHANSA, SAS, FINNAIR bilietus ir netrukus galėsime pasiūlyti bilietus amerikietiškomis aviakompanijomis.

Mūsų personalas Vilniuje greitai sutvarko tranzitines Vokietijos vizas keliautojams ir padeda pasirošti Amerikos vizos dokumentų pridavimui, organizuoja ekskursijas į Ameriką bei Meksiką, konsultuoja ir rezervuoja viešbučius užsienyje.

PROFESIONALIAI IR TVARKINGAI APTARNAVISIME ABIEJOSE ATLANTO PUSĖSE.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9525 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154
TELEFAX (370) 2-223-149

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS
Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavybių
pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite
BUDRAITIS
Bus: 312-585-6100, res: 312-778-3971

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuterių FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltus
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

HERBALIFE
tai gera priemonė išvalyti organizmą nuo šlakų, sureguliuoti kraujo spaudimą, sumažinti svorį, nervinę įtampą. Vėl būsite energingas ir žvalus!
Skambinti: (718) 847-7452
Kviesti: **ELVIS**

J.M.Z. Construction Co.
Custom carpeting, rec. rm. additions; kitchen, bathrm., basement & deck construction; dry-wall hanging & taping; aluminum siding, soft-fit, fascia & seamless gutters; replacement glass block windows; shingle hot tar & modified rubber and roll roofs. Expert at tearoffs; complete tuckpointing; all colors; chimneys rebuilt. Tel. 708-620-9942.

FOR RENT

Išnuomojamas 4 kamb. butas
Skambinti po 5 val. p.p.
Tel. 312-925-6095

Išnuomojamas 3 kamb. apšildomas butas, apyl. 71 St. ir Washtenaw Ave., vienam arba dviem suaugusiems asmenims. Yra šaldytuvai ir virimo plyta. \$325 į mėn. + „security dep.“ Kreiptis į Aliną nuo 8 v.r. iki 3 v. p.p., tel. 312-476-8727.

HELP WANTED

SIŪLOME DARBĄ MOTERIMS!
Prižiūrėti vaikus, senelius, atlikti namų ruošą. Galima gyventi kartu, arba ne. Reikia mokėti susikalbėti angliškai.
Tel. 312-777-9898

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILACIJAS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

Dr. JUOZAS JAKŠTAS NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS ISTORIJA

1918-1940

Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus paskutinis kūrinys, skirtas nepriklausomos Lietuvos laikotarpiui nušviesti. Skaitytas ras atsakymus į daugelį klausimų, kuriuos autorius pats išgyveno, patyrė.

Knyga 272 puslapių su gausiomis ir retomis iliustracijomis. Prieše: 1922, 1928 ir 1938 metų Lietuvos respublikos konstitucijos, ministrų kabinetų sudėtis 1918-1940 metais. Knyga įrišta, išleido VYDŪNO fondas Čikagoje, tinka dovanoti kiekvienam lietuviui ir Lietuvoje. Knygos kaina **15.00 dol.** Užsakant paštu, dar pridėdama **2.50 dol.**, į Kanadą **3.00 dol.**, kitus kraštus **3.50 dol.** Illinois valstijos gyventojai dar pridėdama **1.31 dol.** mokesčių. Užsakymus siųsti: **DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.**

„Tautos sukilimas 1941, pirmoji dalis. Be šūvio“

Autorius Pilypas Narutis, prisidėjęs prie sukilimo organizavimo, aprašo savo kartos pastangas atgauti laisvę.

Ši dalis pavadinta „Be šūvio“, nes, kaip įvadė rašo knygos autorius: „Prezidentas — Tautos vadas — pabėgo. Krašto apsaugos ministras pabėgo. Kariuomenės vadas pasitinka Sovietų sąjungos Raudonąją armiją, okupuojančią Lietuvą, o ministras pirmininkas prašo tautą priešus mandagiai priimti...“ Jis toliau teigia, kad „tolimesnį tautos likimą sprendė pati lietuvių tauta...“ Šia knyga bandau dokumentuoti mano ir mano draugų pastangas kovoti prieš Staliną ir Hitlerį, du didžiuosius Lietuvos ir laisvojo pasaulio priešus.

Apie 1941 m. sukilimą ir Laikinąją vyriausybę daug kartų buvo rašyta mūsų spaudoje, tačiau įvykiai knygoje dėstomi labai nuosekliai, perpinti asmeniškais prisiminimais žmogaus, kuris tuose įvykiuose aktyviai dalyvavo — ne tik dalyvavo, bet ir buvo vienas organizatorių. Knyga apima laikotarpį nuo 1940 m. iki 1941 m. birželio 23 d., yra 404 psl., iliustruota nuotraukomis ir faksimilėmis.

Gaunama „Drauge“
Kaina \$17,- (US), plus tax ir persiuntimas.

Amerikos lietuvių Tautinės sąjungos simpoziume kalba Aidas Palubinskas, šalia sėdi prof. dr. Julius Šmulkštys.

Nuotr. I. Kriaučiūnienės

LAIŠKAI

MŪSŲ IŠLIKIMAS – ŽAVI TEVYNĖ LIETUVA

Paskutinėmis savaitėmis mūsų spaudoje Lietuvos Bendruomenės ir Tarybos numatyti ir paskelbti darbo planai aiškiai rodo nusisukimą nuo paramos Lietuvai, sutelkiant pilną dėmesį savo krašto jaunos kartos tautiniam auklėjimui, Lietuvos išlaikymui. Bet kas gi čia nauja? Jau seniai taip daroma, o lietuviškumo kelias trumpas. Lituanistinė mokyklėlė, šokių ratelis, stovykla ir... mišrios vedybės, lyg nematomumo, neliečiamybės kraiste apgaubia jaunuolį. Jo mums nebėra. Išimtis retos. Liūdna, nuostolinga. Susirūpinimo šiuomi nedaug parodoma.

Visi, ypač jauni, žavisi herojais, laimėtojais. Skurdžiai, dejuojantys užjaučiami, bet jie greit nusibosta, pamirštami. Šviesesnės prosvaitės tėvynėje paragina svetur gyvenančius ieškoti jungties šaknų. Padėkime atsigausti Lietuvai. Padėkime ten patikimiesiems giminiams patarimais ir stambesne materialine auka, kartu reikalaujanti pasiaiškinimų, kaip ji sunaudota (butams, įsitvirtinti ūkyje, versle?). Remkime tuos, kurie dirba aiškų – pozityvų darbą, o ne po pasaulį skraido. Bandėme paveikti viršūnes – nesisekė. Pradėkime nuo paprasto, eilinio piliečio.

Manome, jog lietuvišybės išlaikymas, tarp svetūr gyvenančių, priklausys nuo to kaip bus žavinga tėvynė Lietuva.

V. A. Gaščiūnaitis
Hartford, CT

AR LIETUVIO PAVARDĖ GARSINA LIETUVĄ?

Praeityje šiame krašte Lietuvos vardas buvo iškeltas ir pagarsintas pasižymėjusių lietuvių sportininkų. Paskutiniai du asmenys, kurie neseniai mirė: buvęs pasaulinis bokso čempionas Jack Sharkey – Juozas Žukauskas, sulaukęs 92 metų amžiaus, ir paskutinis pasaulinio masto teniso žvaigždė Vitas Gerulaitis, kuris tragiškai žuvo, sulaukęs tik 40 metų amžiaus.

Boksininkas Juozas Žukauskas, pakeitęs savo pavardę į Jack Sharkey, tačiau, visomis pagomis pabrėžė esąs lietuvis.

Teniso žvaigždė Vitas Gerulaitis buvo pavyzdys visiems lietuviams, kad pavardės pakeitimas yra nereikalingas. Jis buvo ir paliko Vitas Gerulaitis.

Nors jis specialiai Lietuvos vardo ir neminėjo, tačiau paklaustas, kas yra Vitas, jis atsakė, kad jis yra lietuvis, kurio tėvas buvo prieškarinės nepriklausomos Lietuvos teniso čempionas.

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą su pristatymu į namus.

AIR CARGO skubiams siuntiniams.

Pervedame pinigų doleriais.

Persiunčiame baldus.

MAISTO SIUNTINIAI

Tinka sveikinimams arba švenčių proga, tik \$29.- Kava tirpi, kava malta, arbata, vaisių koncentratas, sausainiai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. Didesnis, su daugiau produktų - \$39.- 55 svarai, įvairaus maisto rinkinys - \$98.-

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją apie maisto siuntinius.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629

Tel. 312-436-7772

IR TO DAR PRIREIKĖ VARGSTANČIAI LIETUVAI

Atsirado geradarių, kurie pasiūvė steigti Lietuvoje bent kelis golfo laukus, motyvuodami, kad Lietuvoje yra daug turtingų žmonių, o golfas yra turtingųjų sportas. Girdi: šią sporto šaką įsteigė, turėsime daug pelno. Idomu, iš kur mūsų Lietuvėlę jie atsirado tiek daug turtuolių? Iš spaudos ir iš atvažiavusių sužinoje, kad Lietuvoje daug žmonių stovi ant skurdo ribos. Gal mafija kai kam sukrovė turtus?

Pirmiausia reikia sutvarkyti žemės ūkį, o ne golfo laukus steigti! Žemės ūkis – tai gyvybinis Lietuvai reikalingas. Lietuva yra žemės ūkio kraštas. Tik gerai sutvarkytas žemės ūkis atneš kraštui gerovę – suklestės ekonomija, o ekonomija yra surišta su politika. Kiek tolo patirti, ūkininkai neturi reikalingų padargų žemei apdirbti, neturi tinkamų trobesių ūkininkavimui, gyvulinkystė yra apverktinoje padėtyje, nėra reikalingų pastatų gyvuliams laikyti. Šiaurinė mafija, klesti visose kriminalinėse nusikaltimais. Ne dabar reikia steigti golfo laukus, nes Lietuvos žemė yra per brangi tokiam sportui panaudoti.

Kai žemės ūkis visiškai nusmektas, tai ir industrija pradės vėguoti. Valstybės pajamos sumažės. Golfas neišgelbės! Tada ir turtingiems žmonėms pasidarys rietai.

Tik protinga politika, sumani ekonomika, vienybė, glaudus bendradarbiavimas, kietas darbas Lietuvą pasuks į ekonominę gerovę. Nereikės dairytis į Maskvą ir tikėtis pajamų iš karinio tranzito per Lietuvą į Karaliaučius.

Augustas Paškonis
Downers Grove, IL

GAL NE VĖLU

Kaip visiems žinoma, buvęs prezidentas V. Landsbergis, nelaukdamas svetimųšių patarimų paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Buvo pasielgta ryžtingai ir teisingai.

K. Prunskienė atvažiavus į Vašingtoną pagalbos tikslu, buvo pasiūlyta palaukti su Lietuvos nepriklausomybės parėmiu. Tuomet K. Prunskienė pasiūlė Amerikos vyriausybės atstovams sustabdyti Amerikos Konstituciją nors 2 dienoms. Atsakymas – „Ne!“

Bush, Clinton, Christofer, Major nėra lietuviai, todėl negali suprasti Lietuvos problemų. Lietuva turi daryti tam tikrus principinius sprendimus pati. Vienas tų sprendimų turėtų būti: karinis tranzitas iš Rusijos į Karaliaučius per Lietuvą – neleistinas. Kitu atveju būtų Lietuvos suvereniteto panaikinimas. V. Landsbergio nuomonė dėl karinio tranzito turėtų būti labai remiama. Man atrodo, kad neryžtingumo negali šiuo klausimu būti.

Su Kremliumi į vieną lovą yra pavojingasėjimas. Tai parodė istoriniai faktai.

Lietuvos-Rusijos ekonominė prekyba ir civilinis tranzitas yra labai reikalingas, o karinis tranzitas – tai užmesta kilpa ant kaklo.

Algirdas Šova
Crown Point, IN

NELAUKIU PREZIDENTO

Skačiau spaudoj, kad prezidentas A. Brazauskas žada atvažiuoti į Čikagą. Man asmeniškai labai liūdna, nes buvom auginti gerbti savo prezidentą, bet kaip gali gerbti prezidentą A. Brazauską, kai jo sudarytoje valdžioje yra Vytautas Petkus – stribas, Česlovas Juršėnas – užkietėjęs komunistas (tokie žmonės pagal žmoniškumo teisę, turėtų būti baudžiami, bet jokių būdu nebūti valdžioje), ir kiti.

Nepaprastas išlaidumas saivams reikalingas (ar automobilų lentelės darytos iš aukso?), kai eiliniai žmonės vargsta su kasdieniniu pragyvenimu.

O kaip norėtusi, kad prezidentas būtų visų mylimas ir laukiamas. Deja, aš to jausmo neturiu.

Laima Repeika
Lombard, IL

ŠILUVOS PROCESIJOS METU – PIKNIKAS

Ir kas dar nežino, kad Čikagoje vyksta tiek daug lietuvių kultūrinių renginių, seimų ir suvažiavimų. Jų metu vyksta ir tautinių-religinių švenčių minėjimai. Iš tokių religinių švenčių išsiviję lietuviai tarpe viena populiariausių, minima rugsėjo mėn. pradžioje, yra Šiluvos Dievo Motinos šventė. Juk ji yra gražus

religijos ir tautybės derinys, nes religija ir tautybė yra esminės žmogaus vertybės. Rugsėjo 8 d. Vytautas Didysis buvo pasirinkęs savo vainikavimo Lietuvos karaliaus vainiku dieną.

Į Šiluvą šios šventės proga iš tolimiausių Lietuvos apylinkių šimtai ir tūkstančiai lietuvių, pėsti ar važiuoti, kasmet vyksta pagerbti Lietuvos Dangišką Globėją Dievo Motiną. Šiluvos šventovė lietuviams visais laikais buvo paguodos šaltinis, o ypač, kai lietuvių tautą pavėgė ateistinis komunizmas. Ten meldėsi ir su ašaromis akyse giedojo giesmę: „Marija, Marija, palengvink vergiją“.

Išsiviję lietuviai, būdami toli nuo Lietuvos, jungiasi su tomis lietuvių miniomis, keliaujančioms Šiluvon, jungiasi ne tik dvasia, malda, bet ruošia procesijas. Štai, kad ir Čikagoje jau kelintas dešimtmetis Marquette Parke gyvenantieji lietuviai ruošia didingą procesiją, kurioje dalyvauja atvyksta tautiečiai iš tolimų Čikagos apylinkių. Procesija įvyksta tą sekmadienį, kuris pasitaiko rugsėjo mėnesi, tarp 8 ir 15 d. Siemet buvo surušta rugsėjo 11 d. Procesijos dalyviai žygiavo gatve, giedojo Šiluvos Marijos garbei giesmes. Šia proga tenka pareikšti apgailestavimą ne vien dėl to, kad tokioje procesijoje dalyvavo mažas skaičius mūsų katalikiškų organizacijų jaunimo, bet dar skaudžiau, kad Lemonto LB valdyba tą pačią dieną ir tuo pačiu laiku suruošė Lemonte pikniką.

Štai tau ir Šiluvos procesija! Paskaičius tokią LB viliojantią paskelbimą „Drauge“, atrodo, kad Lemonto LB valdybai daug reikšmingesnis piknikas negu

šiluvinė procesija. Atrodo, kad ši valdyba ją ignoravo ir ignoravo tuos, kurie keliavo Šiluvon net vergijos metais, nors okupantas griežtai draudė.

Pasirodo, kad tokia viliojanti reklama ir tie paruošti skanumynai daugiau reiškia negu tokios procesijos metu jungtis dvasia su broliais ir sesėmis, keliaujančiais Šiluvon.

Aišku, kad LB valdybai niekas negali uždrausti ruošti gegužinė Šiluvinės Dievo Motinos šventėje. O vis tik yra tautinių ir religinių švenčių, kurios nepakeičiamos piknikais. Reikia būti paminėti, kad toks piknikas (gegužinė) tos šventės metu buvo numatytas ir Krikščionių demokratų. Tačiau, patyrę, kad tą sekmadienį Čikagoje ruošiamas Šiluvos Marijos garbei procesija, jie jį nukėlė kitam laikui. Gaila ir liūdna, kad to nesiteikė padaryti Lemonto Lietuvių Bendruomenė.

Kun. Jonas Kuzinskas
Chicago, IL

KAD NEKILTU NESUSIPRATIMŲ

Omahos Lietuvos Bendruomenės valdyba yra iškvietsi „Kanklių“ ansamblį Omahoje koncertuoti. Omahos bendruomenės valdybos vicepirmininkė yra Genesis Communications Advertising Agency savininkė. Per jos agentūrą yra tvarkomas koncertas Omahoje bendruomenės vardu. Kadangi mes esame maža vietovė, gauname paramą, kad mes kartais galėtume išsiviešėti lietuvišką kultūrinę vienetą.

Ponia Slutienė, vesdama visą korespondenciją per Genesis, nesuprato ir įdėjo į „Draugą“,

DRAUGAS, antradienis, 1994 m. rugsėjo mėn. 27 d.

5

kad „Kanklių“ ansamblį kvietė Genesis Communication Advertising Agency, o ne bendruomenė. Aš prašau, kad Jūs pataisytumėte klaidą „Draugo“ laikraštyje, nes dėl tos klaidos gali iškilti daug nesusipratimų.

Aušrelė T. Sakalaite
Omaha, NE

PAGARBA DR. JUOZUI GIRNIUI

Žaismingojo stiliaus dailininkas Viktoras Vizgirda 1965 jū metais nutapė Juozo Girmiaus portretą, kuris yra nuostabus savo pagarba filosofui. Visi naujų kelių ieškotojai, nepaisant savo religinių ar politinių įsit-

nimų, didžiai vertino filosofą Girmių, kuris gyvenimo fenomeną (vienkartiškumą) egzistencialistiškai aptarė ir įvertino. Jis buvo labai draugiškas ir paslaugus kitaip galvojančioms. Didelis nuostolis lietuvių kultūrai, netekus gilaus mąstytojo ir lietuviško egzistencializmo sukurėjo Juozo Girmiaus.

Saulius Šimoliūnas
Detroit, MI

• 1969 m. rugpjūčio 2 d. prez. Richard Nixon apsilankė Rumunijoje. Tai buvo pirmasis JAV prezidentas, aplankęs komunistinę valstybę per 25 metus.

A.†A. JONAS JUŠKA

Gyveno Marquette Parko apylinkėje. Gimė Lietuvoje. Mirė 1994 m. rugsėjo mėn. 25 d., sulaukęs 81 metų.

Nuliūdę liko: žmona Ada, dukterys: Aušrelė Gruodienė, žentas Robertas, anūakai Paulius ir Robertas, anūke Diana Jones, vyras Larry, proanūakai Aleksas ir Alysa; Gražina Rimkūnienė, vyras Jonas, anūakai Jonas ir Vincas; sūnus Jonas, marti Birutė, anūke Aurelija; svainis Stasys Abramavičius ir svainė Stefa Kerulienė su šeimomis.

Velionis priklausė daugeliui lietuvių organizacijų. Buvo ilgametis futbolo klubo „Lituanica“ darbuotojas ir „Draugo“ bendradarbis.

Velionis bus pašarvotas trečiadienį, rugsėjo mėn. 28 d. nuo 3 iki 9 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 29 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto velionis bus atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje bus aukojamos gedulingos šv. Mišios 9:30 val. ryto už jo sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona, dukterys, sūnus ir kiti giminės.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. KAZIMIERAS POCIUS

Praėjo pilni liūdesio vieneri metai, kai mirė mūsų neužmirštamas Vyras, Tėvas ir Senelis.

Už jo sielą šv. Mišios bus aukojamos š.m. spalio 2 d. 10 val. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, Gary, IN.

Prašome gimines ir artimuosius prisiminti a.a. Kazimierą savo maldose.

Žmona Elena ir sūnus Kęstutis su šeima.

Vienam iš Vilniaus Krašto Lietuvių sąjungos steigėjų

A.†A.

Mokyt. ALEKSANDRUI DUNDULIUI

mirus, reiškiamė didelę padėką p.p. TAMULIŲ šeimai už globą velionio sunkios ligos metu ir pasirūpinimą laidotuvėmis, įvykdant visus velionio pageidavimus.

Vilniaus Krašto Lietuvių sąjungos
Čikagos skyriaus valdyba ir nariai

A.†A.

Prof. dr. JUOZUI GIRNIUI

mirus, liūdesio valandą išgyvenančius, žmoną ONUTĘ, sūnus RAMŪNĄ, KESTUTĮ, SAULIŲ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiami ir kartu liūdimė.

Elena ir Eduardas Olšauskai
Roma ir Saulius Kupriai
Dalia ir Vincas Olšauskai

Mirus mylimai Mamytei

A.†A.

ONAI VAITKŪNIENEI

reiškiamė nuoširdžią užuojautą jos vaikams: BRONEI SIMONAITIENEI, ONAI PETRAŠIŪNIENEI su šeima, TERESEI VAITKŪNAITEI ir JUOZUI VAITKŪNUI.

Nuliūdę: Marija, Kazys, Žalgiris ir Asta Almenai
Elena ir Kazys Majauskai

Kun. Romualdas Ramašauskas su „savo vaikeliais“ Krakėse.

PETKŲ ŠEIMOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA

deda daug pastangų, reikalui iškilus, patarnauti Jūsų šeimai. Visai neseniai mes pastatėme naują laidotuvių įstaigą Lemont, IL. Šie didžiuliai ir gražūs namai skirti patogumui šeimų, kurios išsikėlė į pietinius ir vakarinius priemiesčius.

Mes taip pat galime pasidžiaugti, kad priklausome „The Suburban Family Funeral Home“, Cicero, IL. Ši, pagyrimus laimėjusi, įstaiga yra puikiai įrengta, turi daug vietos automobiliams pastatyti ir aptarnauja artimuosius vakarinius priemiesčius.

Taigi, šios yra mūsų nuoširdžios pastangos suteikti pagalbą ir suraminimą Jūsų šeimai liūdesio valandose.

Visos šeimos, kurioms mes patarnavome Cicero ir Berwyn miestų apylinkėse, reikalui iškilus, gali kreiptis į Petkus-Butkus įstaigą.

PETKUS IR SŪNUS Laidotuvių direktoriai

Mūsų šeima patarnauja Jūsų šeimai nuo 1929 m.

PETKUS LEMONT CHAPEL
12401 S. ARCHER AVE (AT DERBY RD.)
LEMONT, IL 60439
708-257-6667

PALOS HILLS CHAPEL
10201 S. ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, IL 60464
708-430-4455

PETKUS MARQUETTE CHAPEL
2533 W. 71 ST.
CHICAGO, IL 60629
312-476-2345

CICERO CHAPEL
5940 W. 35 ST.
CICERO, IL 60650
708-652-1003

Nemokamas tel.
800-994-7600

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Jonas Juška, „Lituanicos“ futbolo klubo ilgametis darbuotojas ir valdybos narys, „Draugo“ sporto skyriaus nuolatinis bendradarbis, po neilgos, sunkios ligos, naktį iš rugsėjo 24 į 25 d., mirė ligoninėje St. Joseph, Michigan. Bus laidojamas Čikagoje. Apie laidojimo bus pranešta spaudoje.

Aktorius Vytautas Juodka atliks dailiojo žodžio meninę programą, o „Žaibo“ orkestras gros per Akademinių Skautų sąjungos 70 metų jubiliejinį banketą, kuris įvyks šeštadienį, spalio 1 d. (ne spalio 8-tą kaip buvo anksčiau klaidingai parašyta), Condessa del Mar salėje. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Joniskiečių sambūris šį sekmadienį, spalio 2 d., rengia tradicinę, tėviškę šventę, Angelių Sargų atleidimo šventę. 10 val. r. Jėzuitų koplyčioje bus aukojamas šv. Mišios. Kviečiame žemojais, aukštųjų, dūkus ir suvalkiečius bent valandėlę pabūti „joniskiečiais“ ir dalyvauti Angelių Sargų šventėje.

Joniskiečiai, susirinkę į tradicinį Angelių Sargų atleidimo minėjimą. Iš kairės: Žolynienė, pirm. V. Ripskis, Čepaitienė.

Nuotr. V. Kasniūno

x Marcelės Rudaitienės juoros kriauklelių dirbinių paroda Jaunimo centre: penktadienį, rugsėjo 30 d. 7 v.v. – 9 v.v., spalio 1 d., šeštadienį 10 v.v. – 8 v.v., sekmadienį, spalio 2 d. 10 v.v. – 2 v.v. Visi maloniai kviečiami atsilankyti. Įėjimas veltui. (sk)

x A. A. Julijos Jakienės-Vizgirdaitės iš Auros šviesiam atminimui, brolis Juozas Vizgirda iš palikimo \$1000 paskyrė Lietuvos našlaičių globai, per „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetą. Komitetas Lietuvos našlaičių vardu dėkoja už didelę auką ir tuo pačiu reikią užuojautą velionės giminėms. Komiteto adresas: 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629. (sk)

x Pardudame bilietus ke- lionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesniauskienė, TravelCentre, Ltd., tel. 708-528-0773. (sk)

Kunigunda Rimkienė per savo dukraitę Dainorą atsiuntė „Draugo“ paramai auką, o dukraitę pridėjo ir laišką, kuri su malonumu paskelbsime: „Mano močiutė su „Draugo“ nesiskiria jau daugiau kaip 40 metų. Jūsų dienraštis visada su nekantrumu yra jos laukiamas ir mielai skaitomas. Būdamas 10 metų vyresnė už „Draugą“, močiutė nori jį pasveikinti su jubiliejumi ir mielai redakcijai palinkėti stiprios sveikatos bei tos negestantios kibirkštėlės ir kūrybinio įkvėpimo dar daug metų džiuginti savo skaitytojus lietuvišku žodžiu. Kadangi močiutė su šeima išsikelia į Havajus, tai „Draugas“ bus laukiamas su dar didesniu nekantrumu“. Nuosirdžiai dėkojame K. Rimkieni ir jos dukraitei. „Draugui“ bus smagu jas aplankyti gražio- siuose Havajuose.

Mary Kinčius išrinkta Lietu- vos vyčių 36-osios kuopos pirmi- ninke rugsėjo 19 d. įvykusiame šios kuopos poatostoginiame susirinkime M. Nekalto Prasi- dėjimo parapijos salėje, Brigh- ton Parke. Anksčiau kuopai vadovavo Evelyn Ozelenė.

x TRANSPAK TALPIN- TUVAI į Lietuvą su siuntiniais siunčiami kas savaitę. Skubiems siuntiniams – air cargo. Pervedami pinigai doli- riais. Pasirinkimas maisto siun- tinių nuo \$29 iki \$98. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk)

x Vanda Prunskienė per „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetą remia dešimt našlai- čių Lietuvoje. Šią vasarą, vieš- dama Lietuvoje, pamatius sunkų vaikų gyvenimą, kun. Romualdus Ramašauskus Krakių parapijos klebonui, pa- aukojo \$2000 geresniam vaikų maitinimui. (sk)

Gerbiamosios, gerbiamieji,

Lietuviškos šeima, mokykla, organizacija, parapija ir lietuviškas spausdintas žodis yra nepakeičiamas derinys mūsų tautinei gyvybei palaikyti tarp užsienio lietuvių. Vienai kuriai nors sudėinei daliai iš to derinio iškritus, lietuviybė blėsta. Ypač didelę spragą pasidaro ten, kur nėra arba dingsta spausdintas lietuviškas žodis. Todėl mes jį turime ypatingai branginti, vertinti, remti, palaikyti, kad galė- tumėm jį naudoti.

Viena iš tokių lietuviybės išlaikymo pavykių vertybių yra JAV periodinio spausdinto žodžio pirmūnas, dabar vienintelis užsienio lietuvių dienraštis „Draugas“, švenčiantis brandžias 85 metų sukaktuves.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vardu nuosirdžiai sveikinu suaktyvininką, linkėdamas jam ir toliau skleisti lietuvišką žodį, ugdyti jį lietuviybę tarp užsienio lietuvių, palaikyti ryšį tarp jų bei su Laisva ir Nepriklausoma Tėvyne Lietuva.

Jus gerbiantis,
Bronius Nainys
PLB valdybos pirmininkas

„DRAUGO“ GIMTADIENIO ŠVENTĖ

Kai vienintelis užsienio lietu- vių dienraštis švenčia 85-ąjį gimtadienį, nereikia tikėtis eilinio pokylio. Jis toks ir ne- buvo, nes į puotą susirinko per 520 svečių (ar kuomet pokilyje kas tokį skaičių svečių sukvi- tėti?) ir tas įrodė, kiek daug gerų draugų „Draugas“ turi, kaip nuosirdžiai jis skaitytojų remiamas.

Martinique salėje rugsėjo 25 d. buvo gera ir jauku, nes susi- rinkusieji su savimi atnešė šir- dingus linkėjimus savo dien- raščiui ir jo darbuotojams bei leidėjams. Žinoma, gerokai pasi- darbavo ir renginių komitetas su pirm. Vaclovu Momkum, o ypač šio banketo organizavimo pirm. Algirdas Brazis (jis tik vienas išplatino 10 stalų). Pradėdama iškilmingąją puotą dalį, A. Brazis visus pasveikino ir vadovavo JAV bei Lietuvos himnų giedojimui, akompa- nuojant pianinu Aldonai Bra- zienė. Tolimesnės programos vadovavimą perdavė Micky Petrošienė, kurios rūpesčiu scena puošė gėlės ir 85 metų simbolis. Reikia pasakyti, kad ji labai puikiai savo pareigas atliko: ir sveikindama, ir supažindindama, ir pranešinė- dama programos eigą.

Prieš vakariene gražiai, pras- mingą invokaciją anglų bei lietuvių kalba sukalbėjo Švč. M. Marijos Gimimo parapijos kle- bonas kun. Jonas Kuzinskas.

Malonu pastebėti, kad apsiei- ta be ilgu kalbų ir apsiribota tik keliais sveikinimais. Pirmasis šiltai „Draugą“ – leidėjus, redakciją, bendradarbius ir visą personalą – sveikino marijonų provincolas kun. Donald Pet- raitis. Jo linkėjimai ir žodžiai

Puota jūros dugne – tra- dicinis jūrų skautijos Čikagoje renginys, šeštadienį, spalio 15 d., ruošiamas Lietuvių centre, Lemonte. Plačioji skautijos šeima ir visuomenė kviečiami dalyvauti. Informacijai kreiptis į Taiyda Rudaitę, tel. 708-749-7860.

VALIO „DRAUGUI“

Sveikiname „Draugo“ leidėjus, redakciją ir administraciją 85-ųjų metų sukaktuvių proga. Tegul mūsų dienraštis „Draugas“ dar ilgas metus lanko lietuviškus namus, apšviestas mažuo- sius, jaunuosius, suaugusius ir subrendusius.

Valio 85-ųjų metų sulaukusiam „Draugui“!
JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdyba: **Birutė A. Vindašienė, Aleksas Vitkus, Agnė Katiliškytė-Berner, Algis Urbutis, Svajonė Kerelytė, Genė Rimkienė, Salomėja Daulienė.**

x Maloniai kviečiame at- vykti į „Grandies“ rengiamą Toronto Lietuvių jaunimo an- samblio „Gintaras“ koncertą, kuris įvyks spalio mėn. 9 d., sekmadienį, 3 val. p.p. Jaunimo centre, Čikagoje. Idomią pro- gramą atliks ansamblio „Gin- taras“ dainininkai, šokėjai ir muzikantai. Bilietus iš anksto galima įsigyti skambinant p. Brazaitienei tel. 708-598-8331 ir koncerto dieną prie įėjimo. An- samblio „Gintaras“ vadovai: Rita ir Juozas Karasiejai. (sk)

visus maloniai nuteikė.

Kai programos vadovė M. Pe- trošienė pakvietė antrąjį svei- kintoją, salė praplupo plo- jimais, nes tai buvo, vos prieš savaitę išrinkta, naujoji JAV LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė. Buvo pasi- džiaugta, kad pagaliau JAV LB vairą į savo rankas tvirtai paėmė moteris, todėl ir į jos sveikinimo žodžius „Draugui“ kreipta daug dėmesio.

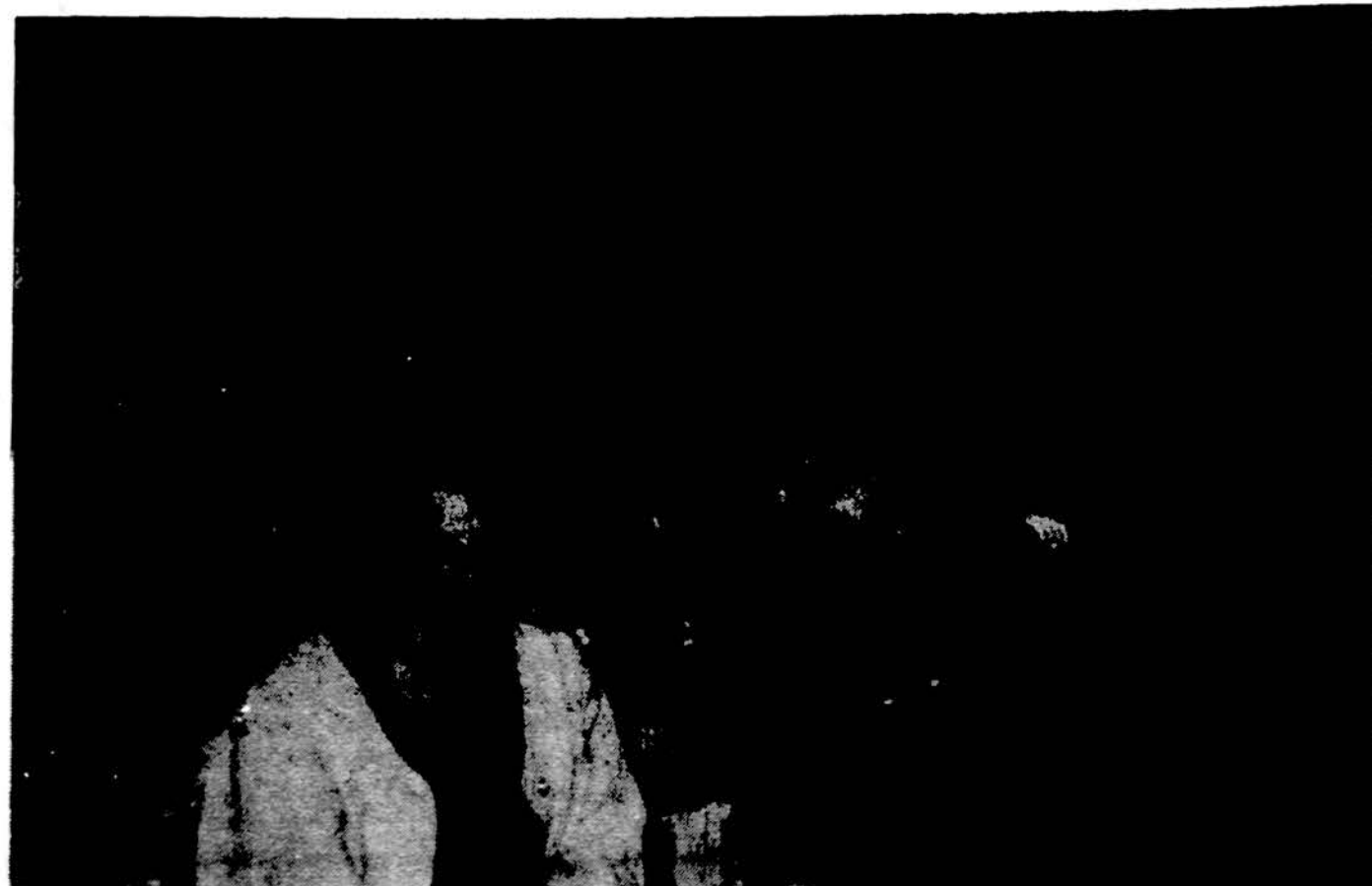
Labai šiltai „Draugą“ pasvei- kino BALFo centro valdybos pirm. Marija Rudienė. Ji tap pat priminė, kad kitą mėnesį BALFas švenčia ir savo 50 metų sukaktį. Lietuvių fondo vardu sveikino LF valdybos pirm. Stasys Baras, atėjęs į sceną ne tik su gražiais linkėjimais, bet ir LF parama dienraščiui, kuris savo palanku- mu padėjo įkurti Lietuvių fondą ir dabar jį nuolat garsina savo puslapiuose, turėdamas net reguliarių mėnesinį LF skyrių. S. Baras ieteikė „Draugo“ admi- nistratoriui Pijui Stončiui ir red. Danutei Bindokienei 8,000 dol. paramos čekį, o Draugo fondo ižd. Broniui Juodeliui ir di- rektorių tarybos pirm. Jurgui Riškui – 2,000 dol. Ar ne puiku, kad Lietuvių fondas tapo Draugo fondo nariu su tokiu dideliu įnašu! Ta pačia proga malonu paminėti, kad dr. Leonardas Šimutis su savo žmona Zita įstojo į Draugo fondą nariais su 1,000 dol. įnašu, o V. ir V. Mažeikai – su 200 dol.

Vakarienės metu svečius linksmino Algimanto Bar- niškio suorganizuotas trio, o jo muzika buvo tokia šauni, kad daugelis užmiršo ir skanūs patiekalus ant stalo...

Meninę programos dalį atliko savos pajėgos: redakcijos tarnautojos Daiva Guzelytė ir Dalia Sokienė, talkininkaujant A. Barniškiui, Dalia lakiu eiliuotu ir neeiluotu žodžiu, o Daiva – daina smagiai nuteikė susirinkusius, ypač kai taikliais kupletais buvo į sceną iškvi- es.

Irena ir Kazimieras Miece- vičiai, gyv. Michigan City, IN, švėsdami savo vedybų aukšinę sukaktį, pasidalino šventės džiaugsmu ir su „Draugo“, at- siųsdami 100 dol. auką. Sveiki- name suaktyvininkus ir dėko- jame už paramą.

x Stanley Stončius atsiuntė „Saulutei“ \$250 auką metams paresti Klaipėdos našlaitį, kurį auginą svetima šeima. Labai ačiū, „Saulute“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. (sk)

Lietuvos tarptautinio teatro festivalio komiteto narės, dirbę Čikagoje. I eilėje – J. Marks, A. Keželiene; II eilėje – G. Liautaud, A. Budrytė, D. Anyšienė ir L. Žlobienė.

Nuotr. I. Tijiūnienė

ta visa „Draugo“ redakcija, moderatorius, administratorius ir Draugo fondo išdininkas. Publika taip pat buvo į programą įtraukiama ir visi mieliai kooperavo. Po programos vyko laimingųjų bilietų trau- kimas (laimėtojai paskelbsime vėliau), o svečiai dar ilgai links- minosi, puikios muzikos ir Dai- vos Guzelytės dainų viliojami. Ši puota dar kartą įrodė, kad „Draugas“ apjungia vyresnes ir jaunesnes kartas, seniai atvyku- sius į šį kraštą (arba jų palikuo- nis), po II pasaulinio karo iš Vokietijos DP stovyklų į Ameriką suvažiuosius ir pačius naujausius lietuvius, ne- seniai atvykusius iš tėvynės. Visoms šioms mūsų tautiečių grupėms buvo gausiai pokilyje atstovaujama.

A.T.B.

„LIETUVOS NAŠLAIČIŲ GLOBOS“ KOMITETAS

1993 metų liepos mėn. prie JAV Lietuvių bendruomenės Socialinių reikalų tarybos buvo įsteigtas komitetas globoti lietu- vius našlaičius.

„Lietuvos Našlaičių globos“ komiteto tikslas ir uždutis yra rinkti aukas bei asmenis čia Amerikoje, kurie pasižadėtų ir remti vaiką – našlaitį Lietuvo- je, arba, tiksliau sakant, šeimas, kurios auginą našlaičius. Komitetas sudarytas ir veikia. Amerikoje labai populiarios „foster-a-child“ programos, pavyzdžiui.

Komiteto sudėtis: pirmi- ninkė dr. Albina Prunskienė, nariai: dr. Vida Tumasienė, dr. Alina Domanskienė, Aldona Kaminskienė, Vanda Prun- skienė, Marytė Radzevičienė, Dana Bazienė, Jūra Galiny- tė-Kregždienė, Juozas Kregž- dys, Laima Stepatienė, Algir- das Stepatis, dr. Edmundas Ringus, Aldona Šmulkštienė, Irena Kazlauskienė ir Birutė Jasaitienė.

Floridos padalinys: Arijana Kumpienė ir Rūta Gustaity- tė-Meyers. Philadelphijoje – Jeanne S. Dorr.

Lietuvoje yra „Lietuvos Naš- laičių globos“ komiteto dalis, kuriam pirmininkauja Gražina Landsbergienė. Lietuvos komi- tetas rūpinasi našlaičiais ir glo- bėjais, jų atranka, paramos išdalinimu ir t.t. „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas taip pat remia ir globoja kun. Viktoro Aukštakalnio – Viduklės klebono, kun. Ro- mualdo Ramašausko – Krakių klebono, kun. Petro Linke- vičiaus – Kaltinų klebono ir „Kaimo vaikų“ fondo vaikus – našlaičius.

„Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas prašo – renka po 150 dol. vieno vaiko išlaikymui – paramai metams. Gaunami pinigai vaikų išlaikymui ir aukos persiunčiamos arba per-

vežamos Lietuvon ir atiduo- damos „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetui Lietuvoje, kad jos būtų paskirstytos, kam skirtos. Taip pat komitetas Amerikoje renka drabužius ir kitus reikalingus daiktus ir siunčia į Lietuvą komitetui, „Kaimo vaikų“ fondui arba kle- bonams, kurių globojamus vaikus remia.

Komitetas nesiriboja tik vaikų parama, bet šiais metais surado mecenatus ir paskyrė 11 stipendijų studentams našlai- čiams bei našlaičiams invali- dams Lietuvoje. Reikalui esant, yra skiriamos vienkartinės pašalpos reikalingoms, vargs- tancioms, vargan patekusioms, šeimoms. Šį pavasarį, komiteto narys Juozas Kregždys, du mėnesius praleido Lietuvoje, važinėdamas – lankydamas našlaičius, šeimas, sudary- damas tikslią informacinę kartoteką su komiteto remiamų našlaičių nuotraukomis.

Komiteto pirmininkė dr. Al- bina Prunskienė šią vasarą 5 savaites praleido Lietuvoje, visą laiką skirdama „Lietuvos naš- laičių globos“ komiteto rei- kalams. Taip pat Philadelphiajos atstovė Jeanne Dorr porą mėnesių svečiavosi Lietuvoje, kad pažintų našlaičius, jų gyvenimo sąlygas, o paskui galėtų apie tai rašyti amerikie- tiškoje spaudoje. Komiteto nariai Lietuvoje lankėsi ir kelia- vo savo lėšomis.

Šiuo metu komitetas nuolat remia 300 našlaičių Lietuvoje. Visą laiką yra ieškoma ir laukiama naujų mecenatų – rėmėjų, nes Lietuvoje lau- kiančių paramos vaikų ir šeimų yra labai daug.

B. Jasaitienė

IŠSITUOKUSIU SEMINARAS

Šeštadienį, spalio 1 d., Čika- gos arkivyskupija rengia 16-tąją konferenciją išsiskyrusiems, išsituokusiems, antrą kartą šeimą sukurusiems, našliams, našlėms ir šeimą vieniems au- ginantiems. Šių metų tema: „Vakar – šiandien ir rytoj“, o programa vyksta mažesniais būreliais pagal dalyvių pagei- davimus. Apie atsigavimą po skyrų, asmeninį brendimą, dvasinius ir labai praktiškus reikalus praves 18 mažesnių pokalbių.

Būtiną iš anksto registruotis, tel. (312) 751-8353. Seminaras vyksta Niles College, 7135 N. Harlem Ave., Niles.

SVEIKINAME!

Mūsų dienraščiui „Draugui“ švenčiant 85 metų sukaktį, Day- tona Beach, FL Lietuvių Klubas jungiasi į laikraščio rėmėjų eilę ir siūnčia 200 dolerių čekį „Draugo“ fondui padidinti. Dėkojame Jums už lietuviybės išlaikymo pastangas ir linkime dar ilgai būti visų lietuvių draugu.

Dana Šilbajorienė
Lietuvių Klubas valdybos vardu

Auką „Draugo“ paramos fondui— yra lietuviybės laidas ateities kartoms.

DRAUGAS FOUNDATION
4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinių mokesčių.